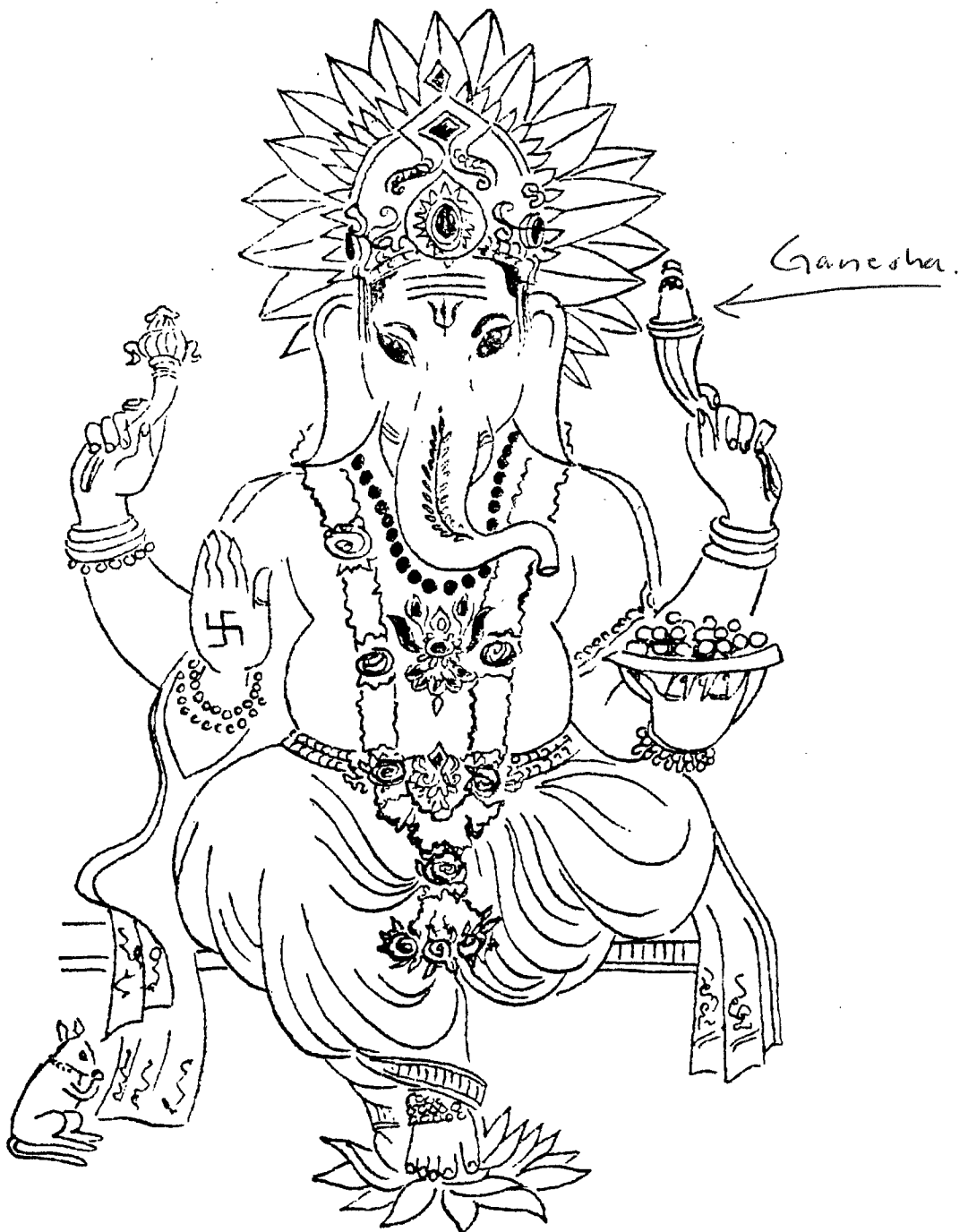

HLS

SAMHUM /Religion

93-02-11

HINDUISM

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

EN LÄSANVISNING	4
KARTA	5
HINDUISMENS FRAMVÄXT	6
INDIEN BYARNAS LAND	7
HINDUISMENS FÖDELSE.....	7
BRAHMANERNAS FÖRETRÄDE.....	9
SANATHA DHARMA	10
LOVSÅNG TILL KON	12
OM MEDITATION.....	14
ATT MEDITERA I SKOLAN:	16
ÖVNING 1	16
ÖVNING 2.....	18
ÖVNING 3.....	18
LITTERATUREN	20
UPANISHADERNA	21
OM BHAGAVAD GITA.....	23
LÄRAN OM LEVNADSSTADIerna	24
HERRENS SÅNG.....	26
OM GUDAR OCH SEDER.....	29
GUDARNAS INDIENTre miljoner gudar - eller en - eller ingen???	31
DEN DANSANDE SHIVA	33
KULT.....	35

FESTER	35
LIVETS STORA STUNDER - FÖR VANLIGA OCH OVANLIGA	36
VAD MAN GÖR VARJE DAG	37
HAMAYANA	37
GANGES	38
FOLKLIGA SAGOKRETSAR	38
SNÖRCEREMONIN	39
ATT GIFTA SIG	39
BEGRAVNING	41
PUJA	41
KÄRLEK VAD ÄR DET	43
KASTSYSTEMET IDAG	49
SJÄLVTEST - REPETITION	51

EN LÄSANVISNING

De sidor som i innehållsförteckningen är märkta med "L" är tänkta att utgöra en grundval för lärarens undervisning om de svårare sidorna av hinduismen. Beroende på klass kan man öka eller minska det stoff man tar med. I anslutning till framställningen kan vissa tavelanteckningar göras, vilka eleverna i sin tur skriver av. De sidor som är märkta med "E" är tänkta att sättas direkt i händerna på eleverna för egen inläsning och med krav på att de skriver stödord till dem.

Vi brukar börja med en film - en bild (kanske rökelse för stämningens skull liksom raga - musik). Kartan ger utgångspunkt för samtal om de villkor Indiens massor lever under. Det är självfallet så att det mesta av de teologiska och filosofiska spekulationer som återges i texten är främmande för byarnas folk. Det som de känner till är kastväsendets regler och lagar, de hinduiska gudarna (vilket också innebär mindre betydelsefulla gudomligheter), seder, riter, bruk och fester - d.v.s. mer vad man gör än hur man tänker och motiverar det man gör. De flesta är förmodligen obekanta med brahmansk och filosofisk spekulation om tillvarons innersta grund o.d.

"Floden" med hinduismens framväxt har inneburit extra fördjupningsuppgifter för de snabba eleverna. De har på egen hand ur uppslagsböcker och andra böcker fått ta reda på något om jainism, Shankara, sikhism, parser m.m.

I samband med gudatexterna har vi ibland ritat bilder - antingen riktiga gudabilder (många avbildningar i Indien är för västerländska ögon barnsligt och naivt framställda och man kan visa några fotografier som brukar finnas i större uppslagsverk) eller symboler för de olika gudarna.

Texten om indiskt familje - och kärleksliv har använts med några frågor för gruppdiskussioner (t.ex.: Vad är skillnaden mellan vår och indisk uppfattning om att gifta sig? Vilka fördelar kan den indiska ha? Har de rätt i sin kritik av vårt sätt att se på saken? Vad tycker ni själva är viktigast? Hur tycker ni det borde vara? o.s.v.)

Den avslutande artikeln om förändringar har använts på motsvarande sätt. Grupperna har fått läsa den och sedan lista trender som antyds i artikeln. Med utgångspunkt från listningarna har en gemensam diskussion ägt rum - ofta med en jämförelse med trenden hos oss.

Man kan avsluta med de två sista sidornas pargenomgång eller givetvis använda dem som förberedelse till en skrivning.

INDIEN BYARNAS LAND

De viktigaste formerna för samlevnad i Indien är och har sedan urminnes tider varit storfamiljen, bygemenskapen och kasten. Staterna har kommit och gått - inte ens tidvis stora och mäktiga riken som Kejsar Ashokas eller Stormogulernas välde har haft mer än en tillfällig betydelse. Seder, kultur och religion har burits och bärs i stor utsträckning än idag av byarnas invånare. Historieskrivning i västerländsk mening existerar icke - och även om engelsmännens agerande så småningom drev fram nationella känslor och politisk självständighet - så har i centrum för indiernas intresse stått det andliga - det som vi kallar den religiösa sfären. När vi i Västerlandet funderat över universums innersta byggstenar, så har både frågor och svar handlat om substanser. I Indien har liknande frågor och svar handlat om andliga dimensioner.

Efter självständigheten splittrades landet p.g.a. skiljaktigheter i andliga frågor. Pakistan (= de renas land, av "pak" = ren) har en befolkning, där muslimerna utgör 86%. Bharat (= den indiska unionen) har 85% hinduer. Namnet Bharat kommer av namnet på den mytiska storkonungen Bharatas jfr. eposet Mahabharata.

HINDUISMENS FÖDELSE

Indien var tidigt en befolkad kontinent och kunde tidigt uppvisa en provkarta av olika folk, raser och kulturer.

För ca 4000 år sedan fanns en högkultur i Indusdalen med en blomstringstid mellan ca 2500 f.Kr. till ca 1750 f.Kr. I historieböcker kan man läsa mer om Harappa och Mohenjo - Daro. Det var en kultur som utmärktes genom välanlagda städer med förnuftig gatuplanering, flervåningshus, vattenledningar, praktiskt ordnade toaletter m.m. Det finns anledning att förmoda goda kontakter med bl.a. de sumeriska rikena. Man har antagit att här bodde ett affärsidkande och åkerbrukande folk med modersrättslig organisation, där fruktbarhetsgudinnor hölls i ära och där en prästkår (ganska lik kelternas druider) förrättade omständliga offer till fred och fruktbarhetens kvardröjande. Solhjulet i form av svastikan hade en betydelse vi blott kan ana. Vattendrag, träd och vissa djur var heliga; trehövdade hornbeprydda gudar utkämpade kanhända rituella strider med fasansfulla vegetationsdemoner.

När arierna svepte ner från bergen med sina lätta stridsvagnar var denna kulturs höjdpunkt redan över. De invand - rande indoeuropéerna eller arierna (= de ädla) som de benämnde sig själva, hade framför sig en landnamaperiod på mer än tusen år, även om deras spridning österut i de norra landskapen tycks ha gått rätt snabbt. Man har antagit att erövringen oftare skedde med fredliga än krigiska medel, trots att de första generationerna

närmast kan beskrivas som en sorts herdekrigare - en sorts halvnomadiserande folk, vars rikedom byggde på boskapsinnehav och förmåga att försvara den, med faderrättslig organisation och ett samhälle indelat i tre stånd:

DET STYRANDE

DET KRIGANDE

DET NÄRANDE

Det är samma ståndsindelning eller funktionsindelning som både Platon och Luther utgår ifrån i sina beskrivningar av det naturliga samhället. Varje stånd hade sina skyldigheter och rättigheter i samhället (för Västerlandets del har man rätt ofta genom historien kunnat uppleva den oheliga alliansen mellan de två främsta klasserna). Varje stånd tycks ha haft sina egna gudar som tillvaratagit intressen, jfr. t.ex. Oden, Tor, Frej. Eller härskargudarna Dyaus Pitar, Zeus Pater och Jupiter (= Fader Himmel).

En vanlig hypotes är att det indiska kastväsendet har sitt ursprung just i mötet mellan den ariska ståndsindelningen och förekomsten av ett underkuvat folk. I varje fall var de ursprungliga fyra kasterna just funktionsgrupper, som kunde erbjuda olika tjänster åt samhället. "Kast" är det portugisiska ordet för det indiska "varna" (= färg), varvid man gissat att ordet har förbindelse med de färger som hör till varje kast; indierna själva använder hellre ordet "jati" (= börd).

Det märkliga med den indiska ståndsindelningen är det primat som gavs åt brahmanerna, företrädarna för den andliga sfären.

DET STYRANDE STÅNDET: BRAHMINERNA VIT

DET KRIGANDE STÅNDET: KSATRIYAS RÖD

DET NÄRANDE STÅNDET: VAISHAS GUL

DET TJÄNANDE STÅNDET: SHUDRAS SVART

De tre översta kasterna är de två gånger födda. Utöver den naturliga födelsen räknar man med en ytterligare i samband med studiet av de heliga skrifterna.

Dessa ursprungliga kaster har sedan delats upp i allt fler undergrupper så att man idag räknar med över tretusen kaster. Utvecklingen har dels gått via tillkomsten av nya yrkesgrupper, dels genom blandningar mellan de ursprungliga kasterna. Lagen stadgade stränga straff för överskridande av t.ex. endogami (plikten att gifta sig inom kasten), men just genom lagböckernas ivriga sysslande med frågan har man antagit att brotten mot lagen var många.

Kasterna idag är sociala grupper, vars medlemmar innehar vissa näraliggande yrken, och som har en egen uppsättning regler för intagandet av födoämnen (både arten av föda och sättet att inta den - vissa kaster är t. ex. vegetarianer andra icke - man får inte äta mat tillagad från en lägre kast o.s.v.) artighetsbeteenden, turordningar m. m. Äktenskap ingås inom den egna kasten. Diskriminering p. g. a. kasttillhörighet (eller kastlöshet) är enligt in-

disk lag förbjudet alltsedan 1950, men den indiska bybon är konservativ och dessutom stämmer föreställningarna om kast så väl överens med det som är den indiska dogmen framför andra (läran om samsara och karma, se nedan) att det är svårt att ändra en integrerad del av en fungerande helhet.

BRAHMANERNAS FÖRETRÄDE

Man har sagt att den är hindu som erkänner Vedaböckerna som auktoritativa och som inte betvivlar brahmanernas primat. Det förefaller inte särskilt svårt att hövligt erkänna Vedas kanoniska status, eftersom dessa böcker tillkommit under så lång tidsperiod och i sig upptagit så många olika tankeriktningar, att vem som helst oavsett vad de tror på (eller inte tror) kan finna stöd för sin uppfattning.

De som verkligen betvivlat endera eller båda av ovanstående teser, har som regel lämnat hinduismen och grundat egna system - som Buddha och Mahavira. Förmodligen har dogmen om brahmanernas företräde varit till skada för samhället - brahmanerna har genom historien tilltvingat sig fördelar, både i ekonomiskt och rättsligt avseende, men kanhända allvarligare är den sociala stagnation som blev följderna av de brahmanska tankesystemen (det är i varje fall just detta som flertalet västerlänningar reagerar över i mötet med Indien). Strävan efter det högsta goda - det högsta goda självt - är i Indien av andlig art. Och även om det kan synas välgörande i jämförelse med västerländsk materialism så har det inneburit en likgiltighet för det materiella, vars effekter blivit massvält.

Brahmanerna var i gammal tid offerpräster - de var specialister på att fastställa tidpunkten för offret, på att förbereda det på rätt sätt, på den riktiga sekvenseringen av de olika momenten, på tillblandningen av offerdrycken soma, på anordningen av gudabädden, på beledsagande ramsor och böner, på framförandet av det av guden önskade, på offrets genomförande. Stegvis blev denna kunskap allt viktigare, liksom utövarna och besittarna av denna kunskap. "Det finns två slags gudar", står det i en gammal text, "gudarna som tillfredsställs med offer och brahmanerna, som tillfredsställs med rätt bemötande och en viss sorts gröt". Så småningom förlorar gudarna status till förmån för brahmanerna. Gudarna blir några som manipuleras av dem som har den rätta kunskapen för manipulationen. De gamla vediska gudarna blir alltmer staffagefigurer och i den mån den väldige somadrinkaren och demondödaren Indra nämns idag så är det som en andra rangens gud, en befälhavare t. ex. över Shivas styrkor.

När de gamla gudarna spelat ut sin roll gick den brahmanska spekulativen åt andra hållet. Bakom gudarnas värld, bakom världen som människan ser måste det finnas något annat, en urkraft något evigt oförgängligt, en Allena grundläggande princip. Brahman som ursprungligen var det heliga offerordet blir nu denna kraft - urprincipen det oförstörbara bakom all förgänglighet - och så växer Upanishadernas filosofi fram.

SANATHA DHARMA

Hinduism, hindu, indier, Indien är alla namn avledda från namnet på floden Indus.
Hinduism (= det indiska folkets - ism eller religion) är vårt namn. Själva säger indierna Sanatha Dharma, den eviga lagen, den ständiga ordningen.

I den religion som blev Västerlandets föreställer vi oss världsloppet som löpande mellan de två polerna Världens skapelse och Världens slut.

SKAPELSE - - - - - > DOMEN

På samma sätt löper varje enskilt människoliv mellan dessa två poler:

MIN	MITT	MIN
----->		
FÖDELSE	LIV	DÖD

Både världens lopp och den enskilda människans liv upprätthålls och styrs av Skaparen, den allsmäktige, inför vilken människan är ansvarig för sina handlingar och sitt liv. Hon kan påräkna hjälp och förståelse och kärlek när hon är i nöd och uppriktigt ber om det.

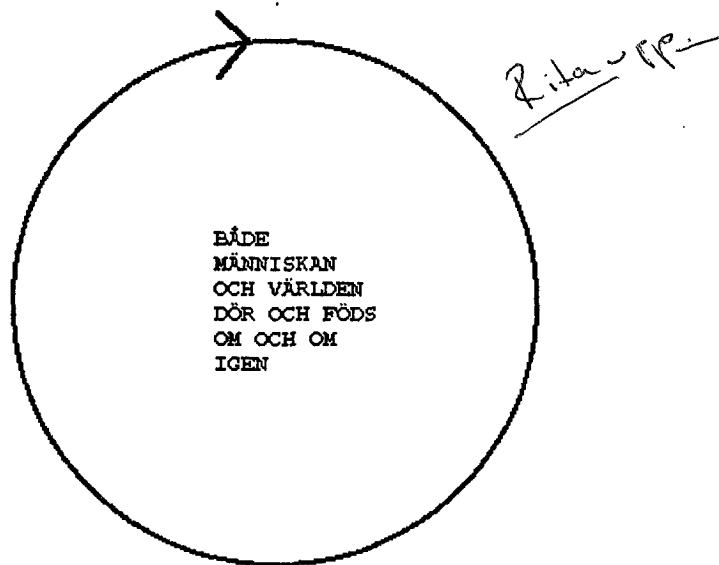
I indisk tanke styrs världen av en moralisk världsordning, som är alldeles oberoende av någon gud - karmas lag gäller alla - automatiskt och mekaniskt verkande. Vad människan sår, det får hon ock skörda med en absolut obönhörlighet - i sin nästa existens.

|| • KARMA = MÄNNISKANS GÄRNINGAR + DERAS EFFEKT PÅ DEN KOMMANDE EXISTENSEN

När denna tanke knyts till det som blir logiskt nödvändigt, nämligen att världen inte har någon början eller slut, så får det flera effekter. Den enskilda människans liv blir inte lika viktigt som hos oss. Det enskilda livet blir inte unikt - det är blott ett i raden av många.

o || • Samsara = det i ständig rörelse - kretsloppet, återfödelsens hjul.

Den ena spekulativa teorin läggs till den andra. Jorden föds, lever genom sina oändliga tidsrymder (kalpas), genom guldåldern i början mot allt större förfall och till sin egen förintelse - för att omedelbart födas igen - och så vidare i all oändlighet. För människorna - bortsett från några få levnadsglada - blir upplevelsen av en tröstlös evig vandring genom existenser svår att bära. Målet blir att få kliva av - att få slippa vara med - att nå befrielsen (moksha) från det eviga kretsloppet - att få uppleva utplåningen av jaget (nirvana).

Detta - läran om samsara, karma (och den jordiska konsekvensen: kasttillhörigheten) - är den verkliga indiska dogmen.

Idéer om hur och varför, om personliga gudar, opersonlig gudomlig princip eller förnekandet av gudarna spelar ingen roll. Var och en får tro, tänka och motivera sina principer för upprätthållandet av denna världsordning eller frågan om hur man ska leva sitt liv, vilka frälsningsvägar som är de säkra, som man vill. I detta avseende är hinduismen en av världens mest toleranta religioner.

Som Vivekananda, Ramakrishnas mest kände lärjunge, uttryckte saken: "Målet finns på bergets topp - alla stigar (trosuppfattningar/religioner) leder dit."

Andra har förklarat de olika förekommande uppfattningarna (teism, monism, monoteism, pantiesm, ateism m.m.) med hänvisning till människornas olikheter - både vad gäller mognad och förstånd, behov och intresse.

Vi ska i det följande studera några av de egentligen varandra motsägande systemen, men först några ord om det som brukar kallas för det tredje K:et

KONS HELIGHET

som faktiskt också är en dogm.

LOVSÅNG TILL KON

"Dyrkan må jag ägna dig då du föds,
dyrkan då du är född,
dina svanshår, dina klövar, din form
du okränkbara
Till Kon,
av vilken himlen,
av vilken jorden,
av vilken vattnen
är vaktade
till Kon
med de tusen strömmarna
riktar vi vår bön.
Kon kallar man odödlighet,
Kon dyrkar man som döden
Kon har blivit allt detta
gudar, människor, fäder, siare.
Om man ger Kon till brahmaner
får man alla världar,
ty i henne har världsordningen sin fasta grund
Av Kon lever gudarna,
på Kon människorna också."

I en annan text kan man läsa att den som dödar en ko får brinna i helvetet lika många år som det finns hårstrån i kons fäll.

Ingenting brukar göra människor i Västerlandet mer uppbragda än den indiska inställningen till kon. Man har förfasat sig över de magra kor som strövar omkring på gatorna, vanskötta och i sin. Man har hånfullt avfärdat dyrkan av kon som oförnuftig vidskepelse o.s.v.

Med en viss rätt skulle en hindu med avsky kunna ta avstånd från vårt sätt att behandla djur i våra uppfödningsanstalter och djurfabriker.

De som vill söka förstå har pekat på kons ekonomiska betydelse i ett land som Indien. Indien har inte längre naturliga bränslen i form av ved och töre så att det räcker till människors behov - kospillningen har blivit lösningen. År 1968 fanns det i Indien 176 miljoner kor och andra nötkreatur och 537 miljoner människor. Det blir i genomsnitt ett nötkreatur på tre människor. Till nötkreatur räknas då oxarna som är Indiens viktigaste dragdjur. Om man säger att det blir en ko på fem människor får man nog en ganska riktig

uppfattning om hur pass vanligt det är med kor i Indien. Ungefär en tredjedel av dessa kor har beräknats vara sinkor (d. v. s. kor som inte ger någon mjölk) - övriga svarar för ett viktigt bidrag till proteinförsörjningen - särskilt för sådana kaster som är vegetarianer. Spillningen från nötkreatur samlas upp av barn och kvinnor. De formar spillningen till små kakor som smälls upp på väggar och murar för att torka. Sedan kan den användas till bränsle. Det är en energikälla som hittills varit gratis. Försök har gjorts att effektivisera energiuttaget från "kokkraft". För en installationskostnad av ca 1500 svenska kronor kan man bygga en enkel förbränningsugn, där dyngan förvandlas till metangas. Konstruktionen och skötseln är så enkel att vem som helst kan sköta processen. Dyngan från ett par kor räcker till en storfamiljs behov av bränsle för matlagning och uppvärmning och kanske lampsken under några timmar per dygn.

Fattiga människor äger inga kor - men dynga har man hittills fått samla alldeles fritt. Den används också till byggnadsmaterial och t.o.m. för medicinska ändamål.

Men det är inte denna ekonomiska betydelse som förklarar kons helighet. Dessa föreställningar är som framgår av Vedahymnen på föregående sida uråldriga. Vi kan bara gissa oss till ursprunget. Möjligen har den höga skattningen av kon att göra med herdetidens ekonomi, då innehav av nötkreatur var grunden för livsuppehållet. I Norden var hästen ett heligt djur, och det finns än idag svenskar som inte äter hästkött. Både i den nordiska mytologin och i den indiska finns berättelser om övernaturliga och lyckobringande kossor - i Eddan berättas om Audhumbla, den vördnadsvärda som gav mat åt urtidsjätten Ymer, och som slickade fram gudarnas stamfader Bur ur jorden, i Veda berättas om Kamadhenu, önskningskossan, som kunde framställa gudanektar och tillfredsställa varje behov.

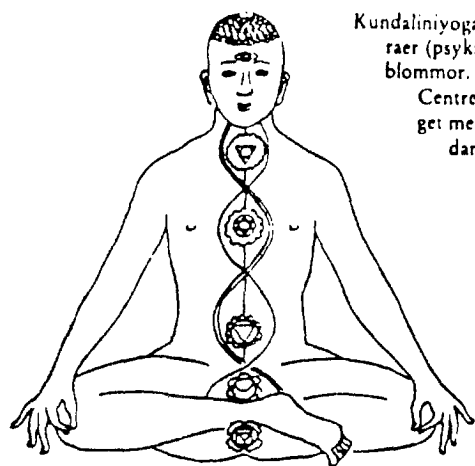
I varje fall är det alldeles klart att Kon idag framstår som symbol för solidariteten med allt levande. En symbol för det milda kravlösa och moderliga i livet. "Kon är alla indiars moder", sa Gandhi. Kon är i indisk tanke den tåligen, självutgivande, ingenting krävande, sinnebild för icke - våldet - för ahimsaprinicipen. "Hinduismens egentliga väsen är beskyddandet av Kon. Det är ett underbart fenomen - det för människan utöver den egna artens gränser. Genom kon leds människan till insikt om sin enhet och likhet med allt som lever. Kon är en hymn till medlidandet. Man läser medlidandet i dessa milda djur. Beskyddandet av kon betyder beskyddande av hela Guds oändliga skapelse. Ropet från den är så mycket mer tvingande eftersom det saknar ord. Beskyddandet av kon är hinduismens gåva till världen och hinduismen kommer att leva så länge det finns hinduer som skyddar kon.", skrev Gandhi.

OM MEDITATION

Många av de nyandliga indiska rörelserna har yoga, meditation, på sina program. Braskande reklammeddelanden talar om företeelsen som den vetenskapliga vägen till nytt självförverkligande.

"Genom kännedom och utnyttjande av dolda resurser, kan man fördröja åldrandet, förnya kroppen och skapa ökad motståndskraft och immunitet mot sjukdomar". Utövandet av den äkta Kryua - yogan påstås tillförsäkra stegrad intelligens och större framgångar i yrkeslivet o.s.v.

De till Västerlandet komna tantriska riktningarna säger sig vara filosofi och vetenskap, däremot icke religion.

Kundaliniyoga innebär att väcka olika chakras (psykiska centra), tänkta som lotusblommor. Längst ner ses en 4-bladig lotus. Centret kallas muladhara och är beläget mellan könsorganet och anus. Sedan följer en 6-bladig lotus mellan blygdbenet i ryggraden, en 10-bladig lotus bakom naveln i ryggraden, en 12-bladig lotus bakom hjärtat i ryggraden, en 16-bladig lotus i halsen samt en tvåbladig lotus mellan ögonbrynen och längst upp den 1000-bladiga lotusen, sahasrara. Bindu är punkten på toppen av bakhuvudet.

Man föreställer sig Kundalini som en orm, som slumrar i ett tänkt centrum i ryggslutet. Ormen väcks genom olika mantraer eller meditationsord och reser sig uppåt. Det som reser sig är gudinnan Kali eller den sexuella energin. Denna ska förmås passera olika centra som kallas chakras (hjul) för att slutligen nå centret på hjässan, varvid Kali förenas med sin manliga motpart Shiva. Denna förvandling av sexuell energi till andlig energi utmynnar i vad man kallar en kosmisk orgasm.

Om vi lämnar nyandlighetens kommersiellt inriktade marknad och återvänder till ursprungslandet så kan konstateras att metoder för den andliga meditationen alltid spelat en stor roll i de indiska religionerna. Buddhistiska och jainistiska munkars koncentration inriktades på kunskap om världssammanhangen eller den överjordiska högheten hos dem som nått nirvana, asketer med anknytning till upanishadernas filosofi inriktade sig istället på den allt behärskande all - anden eller föreningen mellan världssjäl, Brahman, och den individuella själen, atman. TAT WAM ASI = du är det, d.v.s. identisk med det all-omfattande. Den mest anlitade läroboken i meditation blev Patanjalis Yoga - sutras (yoga = eg. börda, ok = andliga övningar, jfr. eng. yoke vårt ok med samma ursprungliga betydelse). Det fanns hos Patanjali en filosofisk grund närmast av ateistiskt slag, men hans system är mera en metodik för uppnående av andlig fullkomning. Han räknar med åtta steg. De är:

MORALISKT LEVERNE, som yttrar sig i icke - våld mot levande väsen (ahimsa), sanningenlighet, icke - stöld, kyskhet och egendomslöshet.

YTTRE OCH INRE LUTTRING /renhet, förnöjsamhet, askes, studier.

ANDNINGSREGLERING

TILLBAKADRAGANDE AV SINNENA FRÅN OBJEKTEN

FIXERING AV TÄNKANDET TILL EN BESTÄMD PUNKT

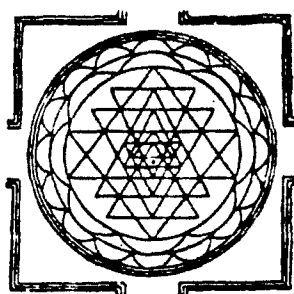
MEDITATION och till sist dess stegring

FÖRSJUNKANDET

Det samvetsgranna och systematiska genomförandet av dessa övningar isolerade slutligen själen från materian och materiella behov, ger den vissa övernaturliga krafter och skänker den till slut frälsningen.

De flesta behöver en guru som kan leda övningarna och motivera insikternas förvärvande fram till ett tillstånd där själen vilar i total passivitet och där ingen tankeförmåga och inget viljande längre finns.

För några är detta tillstånd - bortom identitet och behov själva målet - för andra (t.ex. inom vissa buddhistiska riktningar) så är det förstadiet till den plötsliga och bländande insikten i världens ändamål och innersta beskaffenhet. Denna insikt kan inte tänkas fram - logiska tankekedjor kan föra långt - likväl har de sin gräns, som det inte är möjligt att överskrida. Överskridandet - steget längre kan då tas genom meditationens väg.

Ill. ur
Lester Wikström
Nya religioner
mitt ibland
oss
keab 82

Som symbol använder Skandinavisk Yoga dels "Sri Yantra", dels några av den figurens linjer försedda med text. Sri Yantra är en vanlig symbol för tantrismen. Yantra är det kraftdiagram som håller samman Kundalini-Shakti. Cirkeln representerar O i mantrat OM, punkten i bildens mitt representerar M. Punkten kallas också Bindu, varifrån allt utgår. Mantrat är det ljud, den stavelse eller det ord, som används för att väcka Kundalini. Den uppåtriktade triangeln representerar det manliga, Shiva, och den nedåtriktade triangeln det kvinnliga, Shakti. Triangelarna lagda på varandra symboliserar föreningen mellan Shakti och Shiva. Metoden att nå denna förening kallas tantra, därav beteckningen tantrism.

ATT MEDITERA I SKOLAN:

ÖVNING 1¹

Läraren säger:

Att meditera är egentligen att vila sig. Ungefär som när man sover en lugn sömn utan mardrömmar eller kramper - men i meditationen vilar man sig i ett vaket tillstånd. Det är viktigt att både muskler och hjärna får slappna av. Tänker man obehagliga och plågsamma tankar får det effekter på både muskler och andra organ - och omvänt fysisk aktivitet påverkar vad vi tänker. Målet nu är alltså att vila både fysik och psyke. Gör man rätt så kommer ni att uppleva vilan - det finns de som anser att en kvarts meditation är värt lika mycket som ett par timmars sömn.

Det är allra först viktigt hur ni sitter. Lyssna på mig och försök göra precis som jag säger:

Placera fötterna bredvid varann på golvet, så att det känns skönt och avslappnat.

Lägg händerna under sätet - ni har liksom sittknölar där - känn efter var - det är på dem ni ska sitta.

Räta på ryggen, den ska vara rak.

Lyft huvudet och låt det falla ned en aning - halskotpelaren ska vara utan spänningar.

Lägg höger hand framför dig på bänken med handflatan uppåt.

Lägg vänster hand i höger hand - också den med handflatan uppåt.

Tryck upp tungan lätt i gommen - mest för att den ska vara ur vägen.

Slut ögonen - antingen helt eller halvslut dem med blicken riktad snett nedåt - prova båda och välj den ögonställning som känns lugnast.

Andas djupt tre gånger med magen - kolla att den rör sig ut och in och kontrollera att du verkligen andas med magen och inte med bröstkorgen.

¹ Observera att det är en stor skillnad i förberedelse mellan övningarna. Endast övning ett går att genomföra utan ommöblering av klassrummet.

Om någon skulle fnissa så säger läraren i lika lugn ton något i stil med: "Det är lätt att man får en sådan där tillfällig spänning - men försök att slappna av." Det brukar räcka.

Låt nu din tanke vandra över kroppen efter mina anvisningar; tänk först på vänster ögonbryn, kontrollera noggrant att du inte har några spänningar i det området. Gå ner över halsen och ut över vänster axel - inga spänningar får finnas någonstans - vandra ner längs vänster axel - inga spänningar får finnas någonstans - vandra ner längs vänster arm, överarmen, armbågen, underarmen, handen, fingrarna - känn efter att de verkligen vilar. Gå sakta tillbaka med tanken upp till höger öga (samma procedur som för vänster sida).

Gå därefter ner över bröstkorgen och känn efter - inga spänningar ska finnas någonstans, och fortsatt ner över magen - andas lugnt - vänster ben ska vila tungt och avslappat - låret mot stolen - nedre delen av benet ska vila, stilla ner mot foten - kontrollera att inga muskler är spända vid foten - vandra sakta tillbaka upp via vänster ben och låt tanken lika lugnt vandra nerför höger ben - återvänd upp och känn att ryggen och halsen inte har några spänningar.

Sitt stilla och avspänt, andas djupt och lugnt - låt tankarna komma och gå i en lätt ström - håll inte kvar någon tanke - låt dem komma och gå som de vill under de närmaste två minuterna. Jag säger till när tiden är ute.

Efter två minuter.

Sitt kvar stilla och avspänt - kontrollera att ni sitter skönt utan spänning någonstans.

Koncentrera er nu på andningen - följ andningen in - ut - ingenting annat än det.

Detta pågår i ca fem minuter

Sitt kvar i vilan, koncentrera er fortfarande på andningen - öva er nu i att tänka "so" på inandningen och "ham" på utandningen. Ni ska alltså inte säga något högt - utan försöka rytmiskt tänka efter de två stavelserna "so" på inandningen och "ham" på utandningen. So - ham...

Övningen fortgår i ytterligare minst fem minuter.

Ja, nu ska vi sluta. Sträck på er - ställ er upp om ni känner för det en stund men sätt er sedan ner igen.

Efter några minuters igångsättningsrörelser bör man nog som lärare den första gången diskutera elevernas upplevelser. De är undantagslöst positiva. Man frågar efter vad som var mest vilsamt; det fria tankeflödet eller koncentrationen på andningen eller andningen och ordstavelserna. Man kan berätta att de betydelselösa ordstavelserna tjänar syftet att koncentrera tanken kring andningen och vila hjärnan från påträngande tankar. Man kan också berätta att ett sådant innehållslöst ord kallas mantra och används av många yogaskolor.

ÖVNING 2

Salen måste utrymmas eller bänkar dras åt sidan så att eleverna kan ligga ner på rygg utan att röra vid varandra eller ens snudda vid varandra.

Läraren säger:

Andas in - öka spänningen i magmuskulerna - håll andan och spänningen - andas ut - slappna av - överlämna kroppsvikten till golvet - sök känna din hud mot kläderna - glöm tiden - lyssna - slut ögonen.

Andas in - spänn höger fot - sträck håll - andas ut - slappna av.

Under lärarens ledning går på samma sätt igenom vänster vad, höger vad, vänster lår och höft, höger lår och höft, underlivet, magen - knyt vänster hand efter inandningen, spänn, andas ut, slappna av - gör likadant med höger hand, gå därefter över till vänster underarm, höger underarm, sedan vänster överarm, höger överarm.

Sök dig med tanken till ryggen - från nedersta kotan till skuldran - andas in - lyft skuldrorna lite - håll - andas ut och slappna av (minst tre ggr) - vidga bröstkorgen - pressa skuldrorna mot golvet. Lyft vänster skuldra och spänn musklerna - slappna av. Gör likadant med höger.

Flytta tanken till nacken - andas in - lyft huvudet lite - sänk och slappna av.

Tänk på halsen - lyft hakan - sträck på halsmuskulerna - slappna av - rör underkäken från sida till sida.

Koncentrera dig på svalget - pressa tungroten neråt bakåt - slappna av - öppna munnen - känn med tungspetsen mot tänderna - slappna av och pressa tungan lätt upp mot gomtaget.

Vänd huvudet lite åt sidan - kolla att alla kroppsmuskler är fullkomligt avslappade - andas djupt och lugnt och medvetet - följ hjärtats slag - räkna "OM" - följ slagen - låt kraften från slagen stråla ut i varje kroppscell - som den livgivande solen når alla med sin kraft och puls andas OM.

ÖVNING 3

Sitt på golvet - benen framför dig så bekvämt och avslappat som möjligt - slut ögonen.

Lägg händerna på revbenen - med särade fingrar: andas in - vidga revbenen, andas ut - pressa ihop revbenen. Gör detta tre gånger i följd.

Håll fingrarna på nyckelbenen. Andas in och följ rörelsen med fingrarna - andas ut och följ med. Upprepa tre gånger.

Vågrörelsen. Lägg händerna på knäna med öppna handflator nedåt - andas in djupt - magen ut - revbenen ut - andetaget ska nå ända upp till nyckelbenet. Håll andan. Andas ut - dra in magen - pressa ihop revbenen - sänk nyckelbenen i en mjuk vågrörelse. Upprepa tre gånger.

Slappna av - håll tanken vid den jämna lugna andningen - sök föreställa dig luftens cirkelrörelse runt näsan - stilla nästan omärkligt. Räkna "ett å ett" för in - och utandning.

LITTERATUREN

De äldsta böckerna är delar av Veda. I Indien hävdas att de är 5000 år gamla och författats av den mytiska siaren Vyasa. I själva verket är de olika delarna av mycket olika ålder och man brukar räkna med att de äldsta delarna traderats muntligt i många hundra år innan de nedtecknades, medan de yngsta delarna tillkommit omkring 500 f.Kr. Dessutom finns inskott av ännu senare datum.

Veda betyder vetande - heligt vetande - och var avfattade på det gamla konstspråket sanskrit (det fulländade).

Nu finns det fyra samlingar (samhitas):

RIG - VEDA: Sångernas Veda, består av 1028 hymner till de olika gudarna.

SAMA - VEDA: Texter till prästerliga sånger för olika ceremonier.

YAJUR - VEDA: De besvärjelser och formler som beledsagade offret.

ASHARVA - VEDA: De sånger som i kulten sjöngs i olika magiska syften.

De utgör alltså en liturgisk handbok för den tidens präster.

Till dessa handböcker fanns en så småningom mycket rik litteratur för ytterligare beskrivning, tolkning och förklaring av de olika riter (brahmanatexterna, som försågs med bilagor med allegoriska tolkningar och ytterligare spekulation - dessa bilagor kallades skogsböcker därför att de skulle studeras i skogens stilla ro och ensamhet - insprängda i dem finns sedan de hemliga läror som blev Upanishaderna).

Därutöver fanns en rik flora av kommentarmaterial med praktiska tips, grammatik, vetenskap o.s.v. - de s.k. sutras (= ledtrådar).

De människor som träder till mötes i dessa böcker var samhällets överklass. De har mycket litet att förtälja om den vanliga människan.

Man tyckte uppenbarligen om sång och dikt, musik och idrotter av olika slag. Enligt Glaserapp (Indiens religioner) var de vediska arierna ett dådkraftigt levnadsglatt och krigiskt släkte. "Hundra höstar" ville de leva, rika på ägodelar och välsignade med söner och barnbarn. Man var alltså alltigenom positiva och världstillvända - tendensen till världsförnekelse och asketiska ideal är av senare datum.

Av de många vediska gudarna (Varuna, Mitra, Indra, Agni, Surya, Usha, Dyaus m.fl.) är det bara två som stått sig och idag intar väsentliga platser i det indiska panteon. Vishnu,

med sina tre steg, och Rudra, den skrämmande som kom att identifieras med Shiva.

UPANISHADERNA

De hemliga läror som ingick i skogsböckerna och vars namn egentligen betyder "att sitta ner vid någons fötter" såsom en elev gör inför sin lärare består av spekulationer kring världens grund och innersta princip. De har tillkommit under ca 500 år även om det också här finns yngre. Här framträder läran om karma och samsara: tron att gärningarna i ett liv är orsaken till återfödelsen i en ny jordisk existens - föreställningen om att människans handlingar inte framkallar blott synliga konsekvenser utan andra vittgående för den framtida existensen.

Man brukar påpeka att det inte finns någon annan odödlighetstro som så tar hänsyn till livslängtan och hoppet om en kompenserande rättfärdighet. Och ändå blev det även för den mest levnadsglade så småningom en fråga om vad alla dessa existenser hade för mening. Det är sant att lärorna löste många problem bl. a. sådana som västerländska teologer har att ta ställning till: teodicéproblemet eller Jobs problem med det oförskyllda lidandet, varför ojämlikheten i världen är som den är o.s.v., men frågan om meningen med alla existenser kvarstod dock. I den indiska kosmogonien räknade man icke blott med denna värld - vår egen - utan med en hel rad andra - under jorden befann sig rader av helveten och över rader av olika paradislänkande himlar. Den oförbätterlige syndaren kunde dömas till en tids helvetesvistelse av sin egen karma, medan den förtjänstfulle kunde påräkna ett temporärt liv som halvgud, tills den karman förbrukats, men inte ens en strävan mot en tillfällig sällhet gav svaret om meningen. Denna fråga fick sin lösning genom en annan tanketråd, nämligen idén om Brahman och atman - och frälsningen från kretsloppet tvång genom föreningen av de båda.

När de gamla gudarna detroniserats, sökte man allt mer febrilt efter urgrunden till allt passerande och förgängligt - det gamla offerordet Brahman blev denna allena andliga princip som var världens egentligen grund - hos människan fanns en gnista av samma andliga substans och lika evig och oförstörbar. I liknelsen om fikonsträdet berättas:

"Aruni säger till sin son Svetaketu: Tag hit en frukt från fikonsträdet. Sonen gör så. Fadern säger: Klyv den. De tittar båda på kärnorna och fadern säger: Klyv också en kärna. Sonen gör så. Och fadern frågar: Vad ser du? Intet oärevärdigt. Då undervisar honom Aruni och säger: Den fina substans som du inte kan se eller känna, min käre, av denna fina substans består allt, detta är det viktiga, detta är atman, detta är du, o Svetaketu."

I de stora orden (maha - vayka) ligger Upanishadernas grundtanke: tat wam asi (detta är du) eller aham brahmasmi (jag är brahman) - d.v.s. insikten om att varje enskilt väsen i sin innersta kärna är identisk med allväsendet.

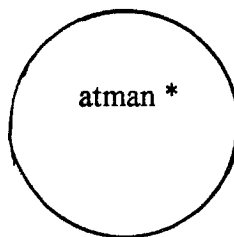
VERKLIGHETET
S VÄRLD

Detta är Brahman
det icke-synliga,
eviga oförstörbara

ILLUSIONENS
VÄRLD

Detta är Maya- det
som synes vara där
allt är förgängligt
skiftande i ständig
rörelse, den värld
som tros vara den
verkliga.

I själva verket ligger inte dessa båda världar bredvid varann - de sammansmälter helt. Vi skulle kunna säga att Maya vilar ovanpå Brahman. I Mayavärlden bär vi med oss atman - förbindelsen till dimensionen bakom - länken till den sanna världen. Att förstå - att se igenom Mayas bländverk - att inse att jagets innersta kärna är detsamma som verkligheten, som Brahman, är målet. Det kan ta många existenser - det är mödosamt att arbeta sig igenom och bort från mayavärldens lockelser och behag - men när man gjort det via studier, askes och försjunkande och nått insikten om den totala identiteten atman - Brahman, då är frälsningen där - då kommer befrielsen från det eviga kretsloppet - då går man till Brahman.

Följande verser som dödsguden föredrar för brahmanynglingen Nacitekas i Kathaka - upanishaden innehåller kvintessensen av läran om enheten:

"Den som i sig själv försänkande
fattar den hemlighetsfulle, djupt förborgade,
i hjärtat boende urrevige som Gud,
han är upphöjd över både sorg och smärta.

Anden födes ej och känner inte döden,
från ingen stammar han, till ingen går han hän,
han är oföränderlig och oförgänglig,
dödar man kroppen, så lever han likväl.

Som det minsta och dock större än det största
är Gud i varelsernas hjärta dold.
Den som utan önskan befriar sig från sorg och smärta
vinner i stillhet kunskap om självets härlighet.

Gud kan inte fattas genom undervisning,
inte heller leder tanken till det evigt sanna,

endast den fattar honom som han utväljer
för denne uppenbarar sig hans gudomliga själv.

Den ende - varelsernas inre själv -
har evigt nygestaltad visat sig på nytt.
För den vise som skådar honom i sig själv,
går evigt salighet i blom, för ingen annan."

OM BHAGAVAD GITA

Till det inledande citatet har elever fått frågor som: Stryk under de meningar som handlar om samsara och skriv ordet i kanten. Gör likadant med återfödelsen. Gör likadant med atman (den individuella oförstörbara själen). Skriv tre meningar som visar hur en vis man bör vara.

Data om Gitan får eleverna i allmänhet läsa på och lära in. Man kanske bör tillägga att de båda ätterna Kuru och Pandu egentligen har en gemensam stamfader i den mytiske storkonungen Bharata. I samband med detta kan man på tavlan gå igenom de olika frälsningsvägar som står till buds.

Karma - yoga (eller karma - marga) d.v.s. handlingens väg (Det är ju rätt uppenbart att ett samhälle inte kan klara sig utan ett ganska stort mått av handlingar, varför man inte helt kunde förbjuda ett sådant förhållningssätt - lösningen på problemet blev dels att handla utan att på något sätt snegla på personliga fördelar av handlingen, dels i läran om de tre livsstadierna - se nedan)

Jana - yoga, kunskapens väg. En mer exklusiv frälsningsväg förbehållen ett fåtal som kunde ägna sig åt år av studier och meditation, fram till insikten om jagets identitet med världssjälen. Observera att Krishna i Bhagavad - Gita framträder både som den ende guden, skaparen och världsherren - Ishvara och Vasu - deva - men också identifieras med Brahman, världssjälen självt.

Raja - yoga, den konungsliga vägen. Också den en väg för fåtalet - genom viljeinriktade kroppsovningar (ofta av ganska enorm art bl.a. konsten att med viljan behärska en del inre organ, om vilka vi i våra biologiböcker läser att de ligger utanför viljans inflytande) fram till den meditativa försjunkenheten som innebär viljans och begärens och själva identitetens upplösning och förening med det All - ena.

Bhakti - yoga, hängivenhetens eller gudskärlekens väg. Den väg som i Gitan framhålls som den förnämsta - den totala inriktningen på Krishna, den ständiga och absoluta tilliten och kärleken till Gud (vilket ibland har tagit sig för oss rätt märkliga uttryck som t.ex. hos Hare - Krishna rörelsen där det gäller att hela tiden ha Krishnas namn på sina läppar (1028 gånger per dag i alla fall).

I samband med studiet av texterna bör eleverna också ha klart för sig begreppet avatar och dess innebörd - alltså en guds inkarnation i andra väsen (Krishna är Vishnus mest kända avatar vid sidan av hjälten Rama) ofta med motiveringen om hjälp och bistånd till gudar, människor, gentemot tillvarons onda krafter och demoner.

Uppgifter i samband med texterna ur Gitan:

Beskriv hur man är när man är riktigt klok (för att svara måste du läsa flera av textutdragen).

Vad måste man tänka på när man ska handla? Är det enligt ditt sätt att se ett orimligt krav?

Vilken frälsningsväg framhålls såsom varande den förnämsta?

Vilka småstycken skulle kunna ha följande rubriker:
avatarläran, bhakti, kastväsendets ursprung?

LÄRAN OM LEVNADSSTADIERNA

Läran uppkom redan i brahmanatexterna. Dessa levnadsstadier (ashramas) ska egentligen medlemmarna av de pånyttfödda kasterna genomgå. Stadiegången började direkt efter barndomen för pojkar, med det första stadiet - studietiden, d.v.s. han skulle gå i lära hos en brahman och motta undervisning i Veda. Eleven bodde i lärarens hus och betalade för undervisningen genom att utföra olika sysslor (vakta boskap, se till den heliga elden, insamla gåvor, o.s.v.). Han fick då undervisning i det heliga vetandet (utantillärning av sånger, böner och formler och med tiden också invigning i de mer hemliga lärorna för brahmanynglingens del. Brahmanpojkar ska börja vid åtta års ålder, ksatriyas vid elva och vishyas vid tolv års ålder (men det kan skjutas upp till det 16:e, 22:a resp. 24:e året). Invigningen skedde genom en högtidlig ceremoni - upanayana - varvid pojken fick det heliga offersnöret och "föddes för andra gången". Sedan följde en studietid (enligt lagen minst tolv högst fyrtioåttio år) då pojken studerade och följde efter vissa föreskrifter (fullständig kyskhet, viss askes - han fick inte kött eller honung t.ex.) och därefter återvände han till världslivet genom en ny rit och efter att ha överlämnat en gåva till brahmanen.

Nästa stadium är husfaderns stadium. Då ska han bilda familj och ägna sig åt ett yrke - han får gärna sträva efter världslig framgång under denna tid men ändå inte försumma offer och vedastudier.

Under det tredje stadiet har husfadern blivit så gammal att han ser barnbarn leka omkring sig. Han ska då lämna hemlivet och bli en skogseremit (han kan ta med sin hustru), där han ska ägna sig åt askes och meditationer. Han är klädd i kläder gjorda av vad skogen har att bjuda (hudar, bast) och livnär sig på frukter och rötter.

OM GUDAR OCH SEDER

En tiger lyder andra lagar än en lotusblomma - en fågel andra än en fisk - en brahman andra än en kastlös. Vad som är gott för den ena människan behöver inte vara det för den andra. Så är det också med trosformerna - de motsvarar den enskildes behov och avviker därför från varandra. En dyrkar fetischer och andar, en går i andakt till gudabilder i templet, en offerar getter åt Kali den andre riskorn åt Vishnu - en vänder sig i förtröstan till Krishnas nåd en annan arbetar på den förlösande insikten att bli ett med All - själen.

Vi har tidigare pekat på gemensamma och sammanhållande faktorer inom hinduismen såsom läran om samsara och karma (även om det finns hinduer för vilka dessa tankar spela föga roll) och kasten. Ytterligare ett ord bör måhända sägas om dem och dessutom om de människor som står utanför.

Kasten innebär helt visst inskränkningar i människors rörelsefrihet och handlingsfrihet, men de innebär också fördelar. Man kan knappast tänka sig ett enda mänskligt samhälle utan sammanslutningar av olika slag, som tillvaratar olika intressen, och kasten förenar i sig en rad funktioner som i västerlandet är uppdelade på stat, kyrka, parti, skrå, klubb, fackförening, intresseförening m.m. Utanför det egentliga kastsystemet står dels kastlösa, dels kaster som är så låga att övriga inte utan risk kan komma i kontakt med dem. De uppfattas därför som oberörbara (asprishya) och har tidvis varit underkastade oerhörda förödmjukelser (de måste ropa varningsord när de närmar sig högkastiga). Gandhi tog sig an deras sak, intog måltider tillsammans med dem och ledde dem in i tempel som annars var förbjudna för dem. I Gandhis efterföljd har många rörelser uppstått som söker underlätta dessa människors lott - i byarna lever dock många fördomar kvar, något som inte minst aningslösa hjälparbetare fått känna av.

Den mer ortodoxa hindun dyrkar än den ena än den andra guden, men det högste idealet är den sanna verkligheten bakom all mångfald - bildguden blir en skengud i en skenvärld (mayas värld).

Sekterna däremot upphöjer en gud till den ende, den sanna, världsherren, vilken alla andra gudar lyder under och är beroende av. Inom sekten har man sina egna böcker (tantras) och sina egna dogmer och riter. Det finns inga siffror på anhängare av de olika sekterna, men de antas vara betydligt färre än de ortodoxa hinduerna. De största sekterna är vishnuism (mest i norra Indien), shivaism (mest i söder) och shaktas (Durga, Kalidyrkare mest i Bengalen).

De tantriska texterna innehåller dels praktiska anvisningar för dyrkan av den utvalda guden, dels en del starkt magiska inslag. Tidigt fick vissa stavelser status av särskild helighet och mystiskhet (om, him, pat) - de sammanfattades i en lära om frö - stavelser (bija), som sammanfogade olika stavelser till mantras (magiska formler), som gällde som

en manifestation av gudarna och som ristades in i ytterst konstfulla diagram av metall (ofta med en träbaksida som kunde användas till tryckmatris). Dessa diagram s.k. yantras finns i hemmen och behandlas med samma vördnad som gudabilderna. Framsägandet av mantras åtföljs av bestämda gester (mudras = sigill) som gav den magiska innebörden rätt effekt. (Därav en hel lära om handställningar som visat sig i indisk tempeldans och i gudabilder).

Med shaktisk menas egentligen att den indiska guden handlar genom sin maka, som uppfattas som hans kraft - shakti - och utan vilken han inte skulle kunna handla alls. I vissa sekter blir på sitt sätt gudinnan det verkliga allväsendet - den som all dyrkan riktas mot. Det synes som denna dyrkans ursprung är ickeariskt.

Inom sekterna kan man finna sida vid sida de för västerlänningar mest motbjudande riter och föreställningar (Kali mo tar emot blodiga offer än i denna dag, tidigare rörde det sig också om människooffer) med upphöjda djupt tänkta filosofiska spekulationer om övervinnandet av djuriska begär (genom utövandet av dem) fram till en rofylld försakelse och visdom.

HERRENS SÅNG

"De som är visa i andliga ting sörjer varken döda eller levande. Den stund har aldrig funnits, då inte jag själv var till, eller du, eller alla jordens furstar, ej heller ska vi någonsin upphöra att vara. Den som vet det kan aldrig oroas - inte av något som kan hända.

Sinnena rör sig mot bestämda föremål, de frambringar hetta och köld, glädje och smärta - sådant är kort och föränderligt, sådant kommer och går. Lär dig att uthärda dem, o son av Bharata. Ty den vise som inte låter sig oroas av sådant - den vise för vilken smärta och glädje är ett och detsamma, han når odödligheten.

Besluta dig därför, o Arjuna för kampen. Den som tror att det är Anden som dräper och den som tror att Anden kan förstöras är båda lika vilseledda, ty Anden varken dräper eller dräps, ty den är utan födelse och möter inte döden, den är uråldrig evig beständig och den dräps inte när dess dödliga gestalt förgörs.

Liksom en man kastar bort gamla kläder och tar på sig nya, så lämnar den som bor i kroppen sina gamla dödliga gestalter och ingår i andra som nya. Vapen kan ej klyva den, elden kan ej bränna den, vatten ej förstöra den, vinden icke torka ut den: den är evig, allt omspannande, beständig, orörlig - därför skall du icke sörja.

Men vare sig du tror att den är evig eller tror att den dör med kroppen, har du ändå ingen orsak till klagan. Döden är viss för allt som är fött - likaså återfödelsen för alla dödliga - och över det som är oundvikligt anstår dig inte att sörja."

Bhagavad Gita, Herrens sång, är en av Indiens mest spridda och älskade böcker. Gandhi har sagt: "Närhelst jag känner mig sorgsen och nedstämd, så tar jag Gitan - jag läser några sidor här - några rader där - och plötsligt börjar jag le, ja skratta av lycka för mig själv".

Gitan hör inte till Vedalitteraturen, den ingår i världens största epos, Mahabharata (100 000 dubbelverser) och med en ställning i Indien som kan jämföras med Iliaden och Odysseen i Västerlandet. Eposet handlar om den stora striden mellan de båda besläktade ätterna Kuru och Oandu. Det landområde som striden gäller har utpekats som trakten kring det nuvarande New Dehli. När Gitan börjar står två härar uppställda på fältet, beredda till strid. Arjuna, Pandus hjälte, far med sin stridsvagn längs med soldatkolonnerna. Han igenkänner i den fientliga hären släktingar, vänner, ja också sin gamla vördade lärare. Han slänger sina vapen och säger: "Jag vill inte kämpa". Då vänder

Det fjärde stadiet slutligen innebär än mer hemlöshet. Han bär höftskynke, tiggarskål och stav. Han vandrar runt med rakat huvud. Han tigger ihop den lilla föda han behöver och ägnar mertiden åt meditation över alltings förgänglighet, och frälsningen i föreningen med Brahman.

I praktiken har förmodligen få gått igenom alla fyra stadierna - dels försvann ganska snart skogsstadiet, även om en del valde att leva som skogseremiter redan från början. Andra nådde aldrig längre än till de två första stadierna. Det är svårt att säga vilket som idag är vanligast - kanske en kortare studietid, husfadertid och ett mer asketiskt liv mot livets slutpunkt även om det inte alltid behöver innebära uppbrott från hemmet.

sig hans körsven om och tar till orda. Och det visar sig att körsvennen är Krishna, Herren själv, och vad han inledningsvis säger kan du läsa här ovan. Resten av den lilla boken (omfånget är ungefär som vårt Nya testamente) utvecklas till ett samtal mellan Arjuna och Krishna, där Krishna är gurun och Arjuna hans elev - men samtidigt kan man se Arjuna som en representant för hela människosläktet som här får en lektion. Boken innehåller de flesta av hinduismens centrala tankar. Du ska få några utdrag:

"De okloka som har sin glädje i Vedaskrifternas stridsfrågor, de som bundna till världsliga lustar föredrar ett kortvarigt njutande framför ett evigt uppgående med förklaringen att det inte finns någon annan lön - dessa okloka tillgriper handlingar för att uppnå världsliga rikedomar och njutningar - de påbjuder särskilda ceremonier som skall innebära förtjänst och belöningar i framtida födelser och som leder till makt och föremål för njutning. Men sådana äger icke själens fasthet och har inte det minsta grepp om meditation.

... Låt alltså motivet till handlingen ligga i handlingen själv och inte i utgången. Låt dig inte spurras till handlingar genom hoppet om belöning för dem, men låt icke heller ditt liv förflyta i överksamhet.

...Men att utföra handlingar är ändå långt underlägset den inre hängivelsen.

...En man har tillägnat sig andlig kunskap, när han avfärdar varje begär som tränger in i hans hjärta och av sig själv är lycklig i Jaget genom Jaget.

Den som lyssnar till sinnenas lockelser blir deras fånge; ur detta skapas lidelse, av lidelsen kommer vrede, av vreden villfarelse, av villfarelsen förlust av minnet, av minnesförlusten omdömeslöshet och omdömeslösheten förlusten av allt.

Utan handling kan du inte färdas den väg din dödliga kropp har att vandra. Alla handlingar som utförs av andra skäl än som ett offer till Gud gör den handlande bunden av handlingen.

Jag nedstiger till jordiskt liv, o son av Bharata, närhelst dygden avtar och last och orätt uppreser sig i världen. Så tar jag från tidsålder till tidsålder kroppslig gestalt för att bevara de rättrådiga, förgöra de onda och uppehålla rättfärdighet.

Mänskligheten skapades av mig i fyra kaster skiljaktiga i sina principer och plikter i enlighet med den naturliga fördelningen av handlingarna och egenskaperna.

Avstående från handling och hängivelse genom handling är båda medel för den slutliga frigörelsen, men av de två är hängivelse genom handling bättre än avstående.

Var och en som i dödens stund överger kroppen riktad i meditation mot mig,
han går till mig, därom skall inget tvivel råda."

Krishna undervisar egentligen om flera olika vägar till frälsning; handlingens väg,
kunskapens väg, den andliga meditationens väg - den främsta är dock gudshängivenhetens
väg. Den väg som kallas Bhakti.

GUDARNAS INDIEN

TRE MILJONER GUDAR - ELLER EN - ELLER INGEN???

De gamla vediska gudarna har förbleknat och även om både Vishnu och Shiva finns med i Vedaböckerna, så är de inte riktigt samma gudar, som idag dyrkas under dessa namn. Dagens gudar är så att säga resultatet av en sammansmältning av ariska och ickeariska gudar. Andra gudar har lagts till genom att de har förklarats som manifestationer (andra uppenbarelseformer) av en mer känd gud. En del hinduer har uppfattningen att alla gudar inte är annat än manifestationer av en enda gud (oftast Vishnu eller Shiva) eller av själva den opersonliga själ som är världens innersta. Kom ihåg det, när du nu blir presenterad för några av de många gudarna.

Det finns en sorts treenighetslära i Indien - trimurti kallad - enligt vilken tre gudar har var sin roll att spela i världsloppet. Brahma skapar världen, Vishnu upprätthåller den och Shiva dansar sönder den, när tiden är inne. Världen dör - för att omedelbart skapas av Brahma igen o.s.v.

Brahma är egentligen en personifikation av världssjälens Brahman. Läran om en opersonlig allt genomträngande princip, som egentligen är världen, blev för många människor alltför abstrakt och överklig. Därför växte idén om en gud med samma roll fram, men trots att han fick gamla myter om världsskapelse och världsherravälde som sina myter, blev han ändå inte särskilt levande för människorna. Det är inte särskilt många som dyrkar honom och han har bara något enstaka tempel sig tillägnat i hela Indien. Han brukar avbildas med fyra huvuden med fyra tioror, med röd kropp och vit klädnad. Han har fyra armar och håller i händerna en kruk med Gangesvatten, en stav, en offersked och ibland ett Vedamanuskript. Han sitter på en gås eller lotus och är gift med Sarasvati.

Vishnu är en mycket viktig gud. Redan i Veda framträder han som en hjälpare gud, som lätt antar andra skepnader för att rädda och göra gott. Dessa Vishnus inkarnationer (avatarer) är ett av de mest populära sagomotiven. Som fisk räddar han urfadern Manu ur syndafloden. Som sköldpadda stöttar han berget Mandara, med vars hjälp odödlig-hetsdrycken kunde framställas. Som galt hämtar han upp denna dryck från havets botten. Som dvärg vinner han världsalldet genom tre steg. Som Rama dödar han jättekongen Ravana som rövat bort hans hustru, den vackra Sita. Som Krishna utför han mängder med hjälteed och undervisar om vägen till frälsning. Även Buddha och den kommande världsfrälsaren Kalkin antas vara avatarer till Vishnu. De viktigaste och mest omtalade och älskade är förstås Krishna och Rama. Vishnu avbildas med ett huvud med diadem, med blå kropp och gula kläder, med blomsterkrans om halsen och under blomsterkransen en diamanter och under den en hårlock. Han har fyra armar med diskus, lotus, mussla och klubba. Han sitter på örnen Garuda, en lotus eller världssormen. Han är gift med den älskliga Lakshmi eller Sri.

Shiva - egentligen betyder hans namn den nådige, och han är kanske den mest spännande av alla gudar. Han har en mängd egenskaper, som nästan motsäger varandra. Han är den vilda och förfärande döden, stormens herre den dödsbringande bågskytten, som hemtamt rör sig i vilda och otillgängliga bergs - och skogstrakter. Han är den störste bland asketer - ingen utför sådana plågsamma kroppsövningar eller utstår så mycken försakelse som han. Med sitt siaröga överblickar han hela världen. Men han är också övervinnaren av döden och livskraftens personifiering, alstringens gud och i den betydelsen är hans symbol, lingam (en fallos). Han är diktarnas och skådespelarnas skyddspatron. Det finns gåtfulla och demoniska (ungefär ond - ande) drag hos Shiva, som gör de troende vörtnadsfulla och lite skräckslagna.

Han avbildas oftast med ett (ibland fem) huvud/ - en med tovig flätor och halvmånen bakom. Han har vit kropp, blå hals, ett halsband av dödsallar eller ormar. Han är naken så när som på ett höftskynke av tigerskinn eller elefanthud. Han har fyra armar med treudd, båge, trumma och snara eller horn. Hans speciella djur är tjuren Nandi, som ofta finns framför Shivatempel. Hans make är Durga, också kallad Kali, Uma eller Parvati.

Ganesha (eg. skarornas herre) är Shivas ena son (den andra är krigsguden Skanda) - Enligt myten retade han en gång sin fader så att denne högg huvudet av honom. Efter en stund ångrade sig dock Shiva och sände ut en tjänare att skaffa ett nytt huvud. Det råkade bli en elefants och med det lät man sig nöja. Han är en populär gud, en som hjälper den troende till välbstånd och undanröjer hinder - han är alla skolbarns gud - han kan hjälpa till insikt - och ska man börja något nytt, så anropar man honom om hjälp. Han avbildas med elefanthuvud med krona och bete, med röd ganska tjock kropp. Han har fyra armar med lotus eller snara, elefantbete, pannkaka (som han antas vara förtjust i) yxa eller pikstav. Han sitter på en råtta eller lotus.

Andra gudar av viss betydelse är Kubera, rikedomens gud och Kama, kärleksguden. Lakshmi, Vishnus fru, skänker skönhet och lycka. Sarasvati, Brahmas hustru, beskyddar konst och vetenskap.

Durga (eller Kali), Bengalens egen gudinna är Shivas maka. Calcutta (eg. Kalis ghats. d.v.s. Kalis trappor) bär hennes namn. Liksom sin make visar hon både milda och nådiga och skräckinjagande sidor. Hon kräver blodiga offer och länge offrades människor åt denna gudinna. Hon avbildades med ett huvud med stirrande ögon och hängande tunga. Runt midjan har hon ett bälte med dödsallar och hon står på en demonkropp med avhugget huvud. Hon har tio armar med olika gudars vapen (Shivas treudd, Vishnus diskus o.s.v.). Hon sitter på ett lejon.

DEN DANSANDE SHIVA

Hur många armar har guden på bilden av den dansande Shiva?

Varför har man gett honom så många armar, tror ni? Vem kan göra mest - den som har två armar eller den som har fyra armar? Att ge en gudsbild många armar är helt enkelt ett sätt att tala om att det är en mäktig gud.

Hur många ögon har guden?

Shiva kan se allt. Med ett öga ser han det som har varit, med ett öga ser han det som nu är och med ett öga ser han det som skall komma i framtiden.

Shiva brukar kallas "förstörelsens gud". Kan ni upptäcka något i hans händer som talar om det?

Eldslågan i hans vänstra hand är elden, som en gång skall förbränna och förstöra allt och hela världen.

Vad är det som Shiva håller i sina högra händer?

Det är trumman. Trumman betyder ljud - och ljudet är det första som kom till när världsalltet skapades, menar hinduerna.

Elden talar om förstörelse och undergång - trumman talar om skapande och uppbyggande. Kan dessa två saker höra ihop?

Ja, hinduerna menar att Shiva är en gud som bryter ner och förstör - men han är ändå inte någon grym gud. Han bryter ner och förstör för att kunna bygga något nytt. Det gamla måste bort för att något nytt ska kunna växa fram.

Vad har Shiva kring sina armar?

Ormarna är ett sätt att tala om att Shiva skapar något nytt, när allt är nedrivet och förstört. Ormar är i Indien en bild för det nya livet, som skall komma efter det gamla.

Shiva bär ett tigerskinn.

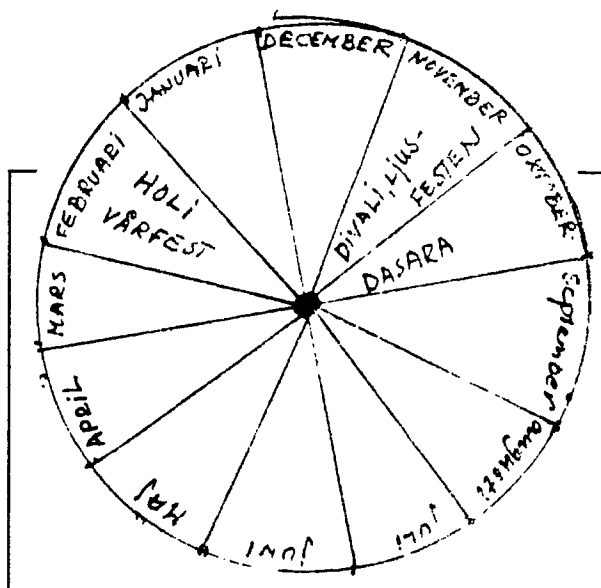
Tigern är ett vilt och våldsamt och starkt djur, som ingen kan besegra. Så är också Shiva, menar man.

Varför dansar Shiva?

Bilden vill påminna om hur världen en gång kom till. Den kom till genom att Shiva lyckades besegra och förgöra en demon (ond ande) under en vild dans. Kan ni upptäcka demonen på bilden? Hinduerna menar också, att Shivas dans är rytmen och den ständiga växlingen mellan liv och död. De tror på själavandring, d.v.s. att människan egentligen aldrig dör. Det är bara kroppen som dör, menar man. Själen flyttar över till en ny kropp och föds till ett nytt liv. Och så går det vidare i en kretsång utan början och utan slut: liv - död - liv - död i all oändlighet.

KULT

Med kult menar man de handlingar som människor utför för att visa sin tro - på en gud, eller gudar, eller världssjälens som är den egentliga världen. Till kulturen hör både dagliga beteenden, ceremonier vid olika tidpunkter i livet och naturligtvis de stora festerna. De, som du ser inprickade på kalendern, firas samtidigt i hela Indien.

Holi är den gladaste och mest uppsluppna av alla fester. Ingen behöver hålla på kastreglerna eller rangordningen - skolbarn brukar denna dag spruta ner sina lärare med röd färg (lyckans färg) under mycket skratt och glam. Egentligen är den en gammal fruktbarhetsfest till Krishnas ära och meningen är att alla ska ha roligt. Man klär sig i fina kläder, också djuren (kor och elefanter) smyckas med färgteckningar och blomstergirlander. Man går i processioner och dansar på gatorna - på kvällen omkring de eldar som tänds. **Dasara** är en fest till Kalis ära. Den pågår tio dagar under oktober med dans, processioner och presentgivande.

Divala är det indiska nyårets fest. Varje hus lysas upp av en speciell lampa - den kallas också ljusfesten. Man ger varandra presenter och hyllar lyckans gudinna Lakshmi (Vishnus fru) eller Kali (Shivas fru) - man tänker sig att gudinnan besöker varje hem, som har lampan tänd.

FESTER

Det firas många, många fester under ett år. De flesta är lokalt bundna - alltså gemensamma för en stam, några byar eller en delstat. De firas ofta till ära för någon av de stora gudarna som Shiva eller Vishnu - men de kan också hedra någon lokal gudom eller hjälte.

I templet reciteras (läses sjungande) vedatexter och böner; man frambär offer och gudabilderna förs i högtidlig procession genom staden eller byn. Ofta förs bilderna ner till vatten - en flod eller havet, där de badas. En del fester firas mera sällan - kanske vart femte eller fem - tionde år, och när det inträffar är det förstås ännu mer högtidligt än vanligt.

En sådan fest firas i Madras vart femtonde år för att hylla Shiva som Jaggernath - världens herre, samt hans maka. Gudabilderna (mycket gamla och medfarna träbilder) smyckas och

placeras på väldiga medeltida vagnar, vars hjul är flera meter i diameter. Frivilliga dras dessa kolossala, tunga och otympliga vagnar. Det händer att människor kastar sig framför vagnen, som är omöjlig att stoppa snabbt, och massakreras - livet offras åt världens herre.

Pilgrimsfärder till heliga platser - t.ex. Varanasi (Benares) eller Amaranthgrottan lockar varje år hundratusentals människor. Omkring heliga platser har legender vuxit fram. De kan ha samband med myter eller sagor eller vara förknippade med naturfenomen, som t.ex. i Amaranthgrottan. Därinne finns ett par isstoder som växer till varje natt under den kallaste årstiden (trots att andra isstoder inte gör det) och de växande stoderna identifieras med Shiva och hans maka, som tänks överföra lyckobringande kraft till de bedjande pilgrimerna.

LIVETS STORA STUNDER - FÖR VANLIGA OCH OVANLIGA

Hos oss är födelsedagen eller namnsdagen viktiga dagar i en människas liv. Hos hinduerna håller man inte så noga reda på födelsedagar, däremot firar man med familjefester andra saker, som t.ex. den första rismåltiden för det lilla barnet, den första hårklippningen o.s.v. Den hinduiska konfirmationen, snörceremonin för de tre högsta kasternas pojkar kan du läsa om på annat ställe, liksom bröllopet och synen på kärlek - och förstås begravningen.

Det nu sagda gäller vanliga människor, som lever tillsammans i storfamiljen. Det gäller inte de högt aktade saddhus, asketerna (eg. "de som avstår"). De äger ingen - ting utom något höftskynke, vandringsstav och tiggarskål (vanliga människor som kan avstå mat ger ödmjukt åt dessa heliga). De kan bära med sig en viss guds attribut som t.ex. Shivas treudd, och om de är gudsdyrkare kan man på deras pannor se vilken gud de dyrkar (tre vågräta streck för Shiva - tre lodräta eller ett V - tecken för Vishnu). Alla ägnar sig åt yoga och kallas därför också yogis. Idén är att man via kroppsliga övningar når fram till en behärskning av kroppen och genom det till den behärskning av psyket (det man tänker och känner) som i meditationen ger befrielse från okunnigheten. Synd tänker man sig i Indien just som okunnighet. Det gäller att totalt ta till sig kunskapen om världens sken och meningslöshet, på så sätt att försakelsen blir det enda naturliga sättet att leva - i väntan på den död som för saddhun antas bli den sista. Till skillnad från andra människor bränns inte den döde saddhuns kropp. Den sänks (med stentyngder) i vattnet alltmedan man sjunger glada sånger och strör ut blommor till ära för den som nått målet.

VAD MAN GÖR VARJE DAG

Det beror lite på vilket kast man tillhör och vilken gud man tillber. De två gånger födda utför sina riter (= puja) tre gånger om dagen - övriga en gång. En Vishnudyrkare har sexton olika förberedelsemoment, innan han kan börja sin puja (tvätta fötterna, skölja munnen o.s.v.). Man kan utföra ceremonin hemma eller i ett tempel. Det är alltså bara vid de stora festerna man har gemensamma gudstjänster i templen - prästerna, brahmanerna sköter om gudarna varje dag - väcker dem vördnadsfullt på morgonen, tvättar dem, klär på dem och smyckar dem, reciterar böner och texter inför dem, frambär prasada (= gudamåltiden, oftast vatten, ris, nötter, honung, smör o.d.) vilket efter en stund delas ut till närvarande, som haft med sig maten samt blommor till guden som offer.

På kvällen läggs gudarna till ro med ytterligare ceremonier. Man tänker sig alltså att guden på något sätt finns i sin bild och att templet är hans eller hennes bostad. Några spekulerar än mer och ser i templets konstruktion symboler för den fromma strävan - det innersta rummet är dyrkarens hjärta, tornet hans tankes flykt upp mot gud o.s.v.

Det finns tusentals tempel i Indien - från jättestora anläggningar med omgivande gårdar och parker till små bytempel som inte är större än att fem stycken ledigt skulle kunna rymmas i ett klassrum. Det är förstås finare att vara brahman vid en större anläggning än vid ett litet bytempel - de mest ansedda (alltså dem som man tycker är allra finast) brahmanerna är dock verksamma som lärare (= guru). Alla präster är inte heller brahmaner. De kan tillhöra olika kaster. De är vanligen gifta och tjänsten vid ett visst tempel kan gå i arv inom familjen.

På bilden syns ett ingångstorn till ett Shiva och Minakshitempel i södra Indien. Fasaden är alldeles översållad av små stensulpturer av gudar, demoner, heliga djur, symboler av olika slag. Många gånger har konstnärerna hämtat motiv från myter och sagor. Västerlänningar har chockerats över att man också kan se samlagsbilder. Lite fördomsfullt har man tyckt att det inte hör ihop med heliga byggnader. Men för indierna är den kroppsliga kärleken mellan man och kvinna en symbol för kärleken mellan gud och människa. Det sexuella är varken oheligt eller fult.

Otaliga myter om gudar och hjältar och deras hustrur är kända och älskade av indierna.

HAMAYANA

En av de allra populäraste sagorna är berättelsen om Rama, konungasonen (eg. en avatar till Vishnu). Han tvangs till oerhörda uppförfingar och strapatser. Först tvingades han lämna sin tron under en tid av fjorton år, vilket han gjorde utan att klaga. Under

landsflyktens vistelse i ett djungelområde blev hans hustru Sita bort - rövad av den förfärliga demonkonungen Ravana på Lanka (= Sri Lanka) och hölls under många år i fångenskap i hans harem. Rama lyckades till sist med apguden Hanumans hjälp ta sig över till Lanka och döda den tiohövdade demonen och frita sin Sita. Väl hemma igen och återinsatt som konung börjar han grubbla över om Sita verkligen kunnat vara honom trogen under alla år i demonens harem. Sita försäkrar men Rama har ändå sina tvivel. Sita beslutar då att bestiga bålet, men räddas av Indra och Agni (= eldguden) och nu förstår Rama att hon talar sanning. Sita framstår för de flesta indiska flickor som det sanna idealet för hur en gift kvinna ska vara - mild, kärleksfull, tålmodig, vänlig, trogen och behaglig.

GANGES

För de gamla arierna var elden ett heligt element - för folket i Induskulturen var det troligen vatten istället. I varje fall är de båda elementen idag heliga och heligast är floden Ganges. Det berättas om en kung som bad gudinnan Ganges om hjälp att rena sina förfäders aska. Hon nedsteg till jorden som en brusande flod. För att hon inte skulle förgöra allt på sin väg, fångade Shiva upp floden med sina tovigga flätor och filtrerade på så sätt bort de vilda strömmarna så att floden flyter lugnt och stilla - enligt legenden både ovan och under jorden. Vid heliga städer leder trappor (= ghats) ner till floden och dessa trappor är kultplatser. Där förrättar människorna bön, därifrån går de ner och badar och ber sina böner i det heliga vattnet. På trapporna flamlar begravningsbål och från små båtar ströms den avlidnes aska tillsammans med blommor ut i vattnet.

FOLKLIGA SAGOKRETSAR

Utöver de nämnda finns mängder av berättelser kring Krishna - några berättar om hans äventyr som barn - andra om hans ungdomstid som herde och hans lek och dans med herdeflickor - andra om hans kungatid.

Med frodig fantasi berättas i många böcker om likspökenas öden och äventyr. Den folkliga tron på en längre eller kortare tids vistelse i något av de många helvetena eller (om man har haft tur och god karma) i någon av himlarna är grundmurad. Det finns i de indiska berättelserna ett myllrande liv - på och över och under jorden, som har sin motsvarighet i en bildriktighet av nästan otrolig art. Bilden försöker illustrera detta myller. Tyvärr kan den inte ge något intryck av den färgprakt - lysande gult, rött, blått, grönt - som de ursprungliga bilderna har. Det får du försöka föreställa dig.

Utöver de mer kända gudarna - Indiens stora gudar av idag, så finns ett oändligt stort antal av mindre gudar, demoner (både godsinta och onda), visa män som fått gudomlig rang, mytiska hjältar, gudomliga djur (du har mött Ganesha och heliga kor, men också apor och ormar är heliga djur. En annan populär gud är apguden Hanuman, som är Ramas medhjälpare i befrielsen av Sita.)

SNÖRCEREMONIN

Detta är alltså den indiska konfirmationen, avsedd för pojkar ur de två gånger föddas kast. Just genom denna ceremoni blir han född en andra gång.

Natten före ceremonin måste hela familjen vara absolut tyst. På morgonen förs pojken ut till en iordningställd plats på gården, där det brinner en eld, en helig eld. Där badas han, rakas och ikläds en dräkt av skinn. Man äter gemensamt en festmåltid med ris, smält smör, socker, mjölk och frukt. För sista gången i sitt liv äter pojken tillsammans med sin moder - efter snörceremonien får han bara äta med de två gånger födda. Med planeterna och ett antal gudar som vittnen tillfrågas pojken av läraren om han önskar bli invigd. När han svarat ja, åkallas alla gudar och demoner till skydd för pojken i framtiden.

Det högtidligaste ögonblicket är när den heliga formeln överlämnas. Denna gayatri (eg. sångernas frälsare) viskas först av läraren i faderns öra, som sedan viskar den i sonens. Han ska lära in både ord och det rätta tonfallet och uttalet för att den i framtiden ska bli en verksam formel. Denna mantra ska upprepas varje dag genom hela livet. De två gånger födda utför puja tre gången varje dag - andra oftast bara en gång.

Efter överlämnandet av mantran följer böner och ramsor med anropandet av olika gudomligheter. Ceremonin avslutas med att pojken sträcker ut sin hand över den heliga elden och därefter lägger den mot sitt hjärta och säger:

"Må Agni beskydda mig och giva mig hjälp

må Sarasvati giva mig förstånd

må Surya giva ljus

(Delvis efter Edsman "Asiens huvudreligioner av idag")"

Tub-bopp

De gamla arier som en gång kom till Indusdalen förrättade sina offer med hjälp av den heliga offerelden, som personifierades till eldens gud Agni. Sarasvati är, som du vet, Brahmas maka och visdomens och lärdomens gudinna. Surya är solguden och är liksom Agni en gammal vedisk gud.

ATT GIFTA SIG

Äktenskapet är en alltför allvarlig historia för att överlämnas åt dem som ska gifta sig - d.v.s. valet av den blivande makan/maken sköts vanligen av föräldrarna. Barnäktenskap är numer förbjudet i indisk lag - likaså det traditionella brudköpet, som hemgiftsgivandet egentligen innebar. Kvinnans ställning har stärkts genom senare tids lagstiftning, man behöver inte officiellt registrera en vigsel för att den ska vara giltig. Kvinnan har av hävd

betraktats som mer rituellt oren, egentligen lägre stående än en man. En brahmankvinna har lika lite som en shudra rätt till studier i Veda. Socialt och religiöst har kvinnan en ställning som är underordnad mannen, något som speglas i vigselceremonierna. Dessa varierar högst avsevärt beroende på vilken kast de blivande makarna tillhör och var de bor.

Ceremonierna börjar vanligen med att den blivande bruden smyckas och beslöjas för att föras till den storfamilj som hennes tillkommande tillhör och som hon själv ska tillhöra efter vigseln.

Vid den gamla heliga elden (seden härrör från vedisk tid) så tar brudgummen brudens hand och säger:

"Jag fattar din hand för god lycka så att du tillsammans med mig, husbonden, må uppnå hög ålder. Gudarna /vars namn uppräknas / giver dig till mig för att leda ett liv i hemmet (ibland. för att jag må bli hushållets herre - ibland. för att vi tillsammans må härska över vårt hem)"

Prästen riktar en lyckönskan om att de må nå full ålder och få många söner och sonsöner.

Bruden får några ord på vägen:

"Må du blomstra med eldiga blickar och utan att göra din husbonde ont, var god mot djuren och älsklig och ljus till sinnes. Bliv moder till hjältar, var hängiven mot gudarna och en glädjens budbärare. Var välvillig mot våra män, kvinnor och boskap. Välsignelsebringande Indra! Begåva denna brud med framstående söner och lycka, giv henne tio söner och gör hennes make till en elfte (vilket innebär att han ska åtnjuta samma omvårdnad och kärlek som det yngsta barnet)."

Brudparet vandrar därefter sju gånger runt elden, varefter brudgummen talar till sin brud och kan t.ex. säga:

"Måtte vi två som tagit de sju stegen tillsammans bliva följeslagare. Jag är himmelen, du är jorden. Jag är säden, du är bäraren. Jag är tanken, du är orden. Du handlar i gemenskap med mig, så att vi kan erhålla en son, kan uppnå blomstring och få efterkommande. Stig upp på denna sten! Må du bli lika fast som stenen."

Änkebränningen är självfallet förbjuden numer, men många kaster tillåter inte att en änka gifter om sig.

BEGRAVNING

Bilden är från Varanasi (Benares) vid Ganges. Det är varje hindus dröm att få dö på trapporna vid floden. Just här är vattnets syndarenande kraft som störst. Benares har på så sätt blivit en storstad för döende. Begravningen är en familjeangelägenhet. Den döda sveps i en bomullsklädnad - röd för gifta kvinnor, vit för övriga, och förs på en enkel bår till brännplatsen.

Hela dagen flammar likbålen på Benares ghats. Den äldste sonen tänder bålet efter sina föräldrar. När bålet brunnit ut, samlas askan ihop i små tygpåsar. Blomsterkransar (ofta ringblommor, vilket är begravningsblomman framför andra) eller påsar med lösa blombblad läggs eller strös tillsammans med askan ut i floden.

Det är få hinduer som genom döden tros undgå återfödelsen. Vissa tänker sig en ganska omgående återfödelse till ett nytt liv - i mer folkliga föreställningar tänker man sig en tids vistelse i ett helvete eller en himmel. Man kan se anhöriga be för ett förkortande av den dödes tid i något helvete. Det yttersta målet är att befrias från det eviga kretsloppet av återföds-lar. De som kan hoppas på det är de som förmått försaka världens lockelser - de som redan i sitt liv har lämnat livet - som har avslöjat dess sken och inte hyser några begär eller någon längtan till det som mayavärlden kan ge.

PUJA

Tidigt på morgonen inleds puja med att man uttalar mantrat "OM" - man småsjunger fram ljuden A U M.

"OM" är en beteckning för Brahman - antingen man nu tolkar det som en opersonlig allsjäl eller en enskild gud.

Bilden här bredvid är den heligaste av alla stavelser, "OM", skriven på sanskrit. Om så något kan sägas vara hinduismens symbol är det denna stavelse.

De två gånger födda bär det heliga snöret - över vänster axel ner mot höger höft (bomull för brahmaner, hampa för kshatriya, ylle för vishyas).

Efter det inledande mantrat nämner man sin gud (eller Brahman eller flera gudar). Man hälsar den vise och tänker sig in i identiteten med Brahman. Man binder upp sitt hår och läser något mantra ur Rigveda:

"Vi mediterar över den strålande solens glans, må han inspirera vårt förstånd."

eller mantrat GUDS ALLA NAMN:

"O gudar! Alla Era namn och former ska vördas, hälsas och dyrkas. Ni alla som stigit upp ur havet eller jorden, lyssna till min åkallan."

Den som ber sitter vänd mot soluppgången med blicken på nästippen (för att bättre koncentrera sig) och med korslagda ben (den äkta lotusställningen innebär höger ben över vänster lår). Han sköljer munnen med vatten, upprepar gudens namn och stänker vatten runt sig. Han berör sin kropp på sex olika ställen (en symbol för att gud finns inne i honom), läser ytterligare böner, mediterar, läser vedatexter (om han är en två gånger född och alltså har lärt dem). Han avslutar med att hålla ytterligare vatten genom fingrarna och över ansiktet och bugar slutligen djupt.

Den ceremoni vi nu har beskrivit utförs i det fria, men den kan också ske framför hemmets gudabilder, varvid man bugar för gudarna, ger dem offer och stänker vatten på dem. I mer välbärgade hem har man ett särskilt rum för gudabilder och andakt - i fattiga hem får man ofta nöja sig med pappersbilder på gudarna.

Man kan nöja
sig med symbol-
bilder eller
inga bilder
allis.

Detta är en
VISHNUSYMBOL
- Hans fotspår
när han uppmätte
himmelen.

Indien

Enligt grundlagen
råder religionsfrihet

TÄTAST BEFOLKADE
OMRÅDEN ÄR
GANGESOMRÅDETS
SLÄTTLAND
DISTRIKTET RUNT
BOMBAY
SAMT DEN SÖDRA
KUSTEN

70% är sysselsatta
inom jordbruket
ca 25% äger 80% av
jorden
av dem äger 4,4%
35,8% av jorden.

ca 83% är
hinduer
drygt 11% är
muslimer
ca 2,6% är kristna
1,9% är sikher
0,7% är buddhist
0,5% är jainister

UTANFÖR KASTSYSTEMET
STÄR ca. 100 milj.
(kastlösa + lågkastiga)

INDOEUROPEERNAS
ELLER

ARIERNAS IN-

VANDRING
OMKR. 1500 f.kr

INDUSKULTURENS
GLANSBEREID
ca 2500 -

1750 f.kr

INDUS

PUNJAB

ARISE SPRIDNING
AV BADE ERELLIG & KRISTEN

VARANASI
GANGES

BENGAL

CALCUTTA

BOMBAY

SE
LANKA

BEFOLKNINGEN
ÖKAR FN. MED
ca. 12 milj./år

ca 550 000 byar
där mer än 80%
av indierna bor.

LANDSBYGDSELT
(jordägare köpmän
penningutlånare)

styr egenmäktigt byarna blott bristfälligt utbildn.

38% lever
under fattigränsen

Högre skolutbildning
prioriteras

fattiga, kastlösa &
flickor får ingen eller

INDIEN

ca 7 ggr Sveriges yta

14 officiella språk
(ca 826 språk)

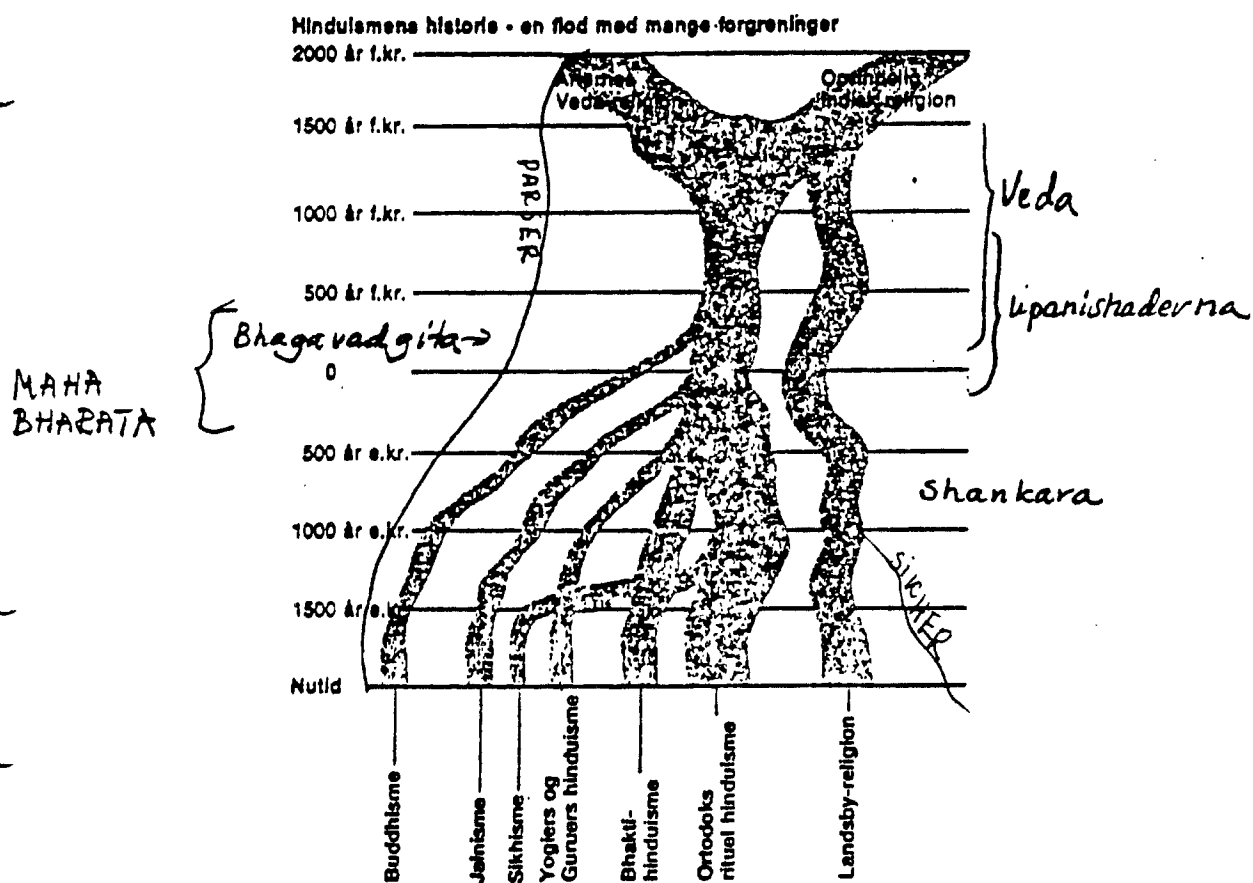
LÄS-SKRIVKUNNIGHET

ca 30%

BNP ca 800 kr/år 79
ca 550 milj.

HINDUISMENS FRAMVÆXT

Ur K. Boag: Samsara. (s10)

„Trods talrige forgreninger forbliver floden den samme“.

KÄRLEK - VAD ÄR DET

Majoriteten av jordens människor har en helt annan uppfattning av vad kärlek är än vi i västerlandet. Madeleine Kats som bott i och skrivit en bok om Indien, berättar här om den indiska synen på kärlek och jämför den med vår. Kanske en tankeställare...

"Jag älskar min man på samma sätt som jag älskar mina barn - därför att de är mina. Det var den mannen och de barnen jag fick."

Indisk kärlek

- Era äktenskap är som en gryta med kokande vatten som sedan svalnar mer och mer för varje år.

Vi börjar med kallt vatten och en liten eld som vi sedan lägger bränsle på så att vattnet värms mer och mer ...

I svenska tidningar slår man stort upp en upprörande historia om en jordansk flicka som mot sin vilja gifts bort med en man hon aldrig träffat. SÅLD SOM SLAV säger rubrikerna. Och vi förfasar oss. Stackars arma flicka, tänk hur kvinnorna har det på andra håll i världen, hur långt vi ändå har kommit här hemma och hur de måste avundas oss...

I Indien möter jag kvinnor. Många kvinnor, många sorters kvinnor. Unga collegeflickor på väg att giftas bort. Kvinnor som studerat i Europa och USA. Medelålders kvinnor, starka och glada

med småbarn i knät och vuxna barn att styra och ställa för. Vi talar mycket om äktenskap, om män, om kärlek. Och ingen av dem vill byta. Inte de ogifta, inte de gifta, inte de som bott i Väst, inte de som bara känner Västerlandet från filmer och böcker.

Kärleksäktenskap - det verkar så riskabelt.

Vi talar om kärleksäktenskap och om arrangerade äktenskap - om att välja själv eller låta föräldrarna välja.

- Nej, jag skulle inte vilja ge mig ut och leta reda på en äkta man själv. Ni måste ju jaga någon att ha sällskap med redan när ni går i skolan - det verkar som om alla flickor hos er vore rädda att bli utan. Det behöver vi aldrig vara. Alla blir gifta när den åldern är inne...

- Vi brukar ha en diskussion i min skola varje år om vilket som är bäst, kärleksäktenskap eller arrangerade äktenskap. Och kärleksäktenskapen förlorar alltid. Det verkar så riskabelt - om man bara vaknar upp en dag och är vansinnigt kär i någon så kan man ju vakna upp en annan dag och inte vara kär i honom längre, det kan inte vara någon bra grund för ett äktenskap. Det är ju inte bara kärlek man skall ha ihop, det är barn och hem och familj och arbete. Det är lika viktigt att få en bra svärmor och bra svägerskor som en bra man - det är ju dem man kommer att tillbringa den mesta tiden med.

Pappa och mamma vet hur jag blir bäst gift

- Det är underligt, ni talar så mycket om kärlek men alla era berömda kärlekspar dör ju. I alla fall får de aldrig varandra. Våra berömda kärlekspar är oftast

mannen och hustrun. Men de älskar varandra ändå.

Vi tar stor hänsyn till kast och förmögenhet, stjärnornas ställning när vi gör upp äktenskap. Men det gör ju ni också fast ni kallar det för någonting annat. Jag vet inte riktigt hur ni bär er åt, det vet ni kanske inte själva? Vi tycker att det är odisciplinerat och pinsamt med folk som springer omkring och förälskar sig hur som helst, det är farligt och samhällsupplösande. Men ni släpper er lilla blinda gud med pilarna och pilbågen lös och låter honom skjuta åt höger och vänster. Och ändå är det konstigt hur sällan ni gifter er över era kastgränser - varje gång en grevinna rymmer med en bilmekaniker blir det en stor sensation i era tidningar. Hur kommer det sig att det är så ovanligt?

- Förresten hur skall man veta vem som blir en bra äkta man när man inte alls vet någonting om män och om äktenskap. Det där ordnar mamma och pappa mycket bättre, de har mer erfarenhet. Och de tycker så hemskt mycket om mig, de vill ju att jag skall bli lycklig - de kommer att försöka hitta den absolut bästa äkta man som går att få tag på åt mig. De vet att jag vill ha en ingenjör. Och en svärmor som inte är för ortodox. Och när de har hittat någon så ordnar de så att vi kan titta på varann i smyg på något sätt och om det är OK från båda håll så får vi träffas och prata med varandra innan det hela görs upp - fast när det gått så långt är det ganska svårt att dra sig ur.

- Det skulle kännas otäckt att gifta sig av kärlek. Ingenting ordentligt att hålla sig till, som luft ... Och tänk om det sedan inte skulle gå bra och alla skulle veta att vi gift oss av kärlek - jag skulle dö av skam...

Man är en lycklig eller olycklig människa - äktenskapet ändrar ingenting

Vi talar om kärlek.

- Jag läser ofta kärleksdikter. De handlar ofta om två unga makar som möts på en gunga under regntiden - det är vår kärlekstid. Jag hoppas jag blir gift med en man som jag blir väldigt kär i.

Innan jag var gift drömde jag ofta om min blivande man. Men han hade liksom inget ansikte, han var bara den man som skulle bli min. Och när jag blev gift fick han ett ansikte, min mans. Ni drömmer precis om hur han skall vara och sedan måste ni söka och söka och pröva er fram ända tills ni hittar någon som passar in i det ni tänkt er - det verkar mycket jobbigare.

- Era äktenskap är som en gryta med kokande vatten som sedan svalnar mer och mer för varje år. Vi börjar med kallt vatten och en liten eld som vi sedan lägger bränsle på så att vattnet värms mer och mer ...

- Kärlek är inte så nödvändigt. Det är trevligt om den kommer med det är mera som en present. Det viktigaste är att äktenskapet fungerar. Européer frågar jämt om man är lyckligt gift...vad skall man svara på det? Man gifter sig ju inte för att bli lycklig, man gifter sig för att bli gift. Och det blir man och det var det man ville. Men varför skulle man bli speciellt lycklig av att bli gift, det har liksom inte med varandra att göra. En period av livet är man ogift, en annan är man gift. Det finns olyckliga människor och det finns lyckliga och det ändrar sig inte just av att de gifter sig. Varför skulle det göra det, man är ju samma människa. Ni kräver så mycket av varandra och ger så litet, ni

använder varandra och när ni inte får det ni vill ha går ni vidare till någon annan.

Äktenskap är ju ett slags arbete, en plikt, en plats i samhället som man har att fylla.

- Jag älskar min man på samma sätt som jag älskar mina barn - därför att de är mina. Det var den mannen och de barnen jag fick, det är mitt arbete, den plats jag har att fylla i livet. Jag tycker det skulle vara lika konstigt att välja man som att välja barn. Och sedan, om det inte blir som man tänkte skulle man byta bort dem mot några bättre. Så otäckt - det är som om det inte fanns någon kärlek hos er, inte vad vi menar med kärlek.

Det viktigaste med sex är att bli med barn

Vi talar om sex.

- Indiska kvinnor diskuterar aldrig sex. Inte som ni gör. Det är ju heller ingen mening - vi har den man vi har, vi har aldrig provat någon annan och kommer aldrig att göra det heller så det är inte mycket att fundera över. Det är möjligt att många kvinnor hos oss är vad ni kallar "oväckta". Men man behöver ju inte pröva allting i livet, det finns många anlag hos en människa på gott och ont - inte behöver man gå igenom allesammans för att veta vem man är.

- Sex är inte så viktigt. Det som är viktigt är att mannen får tillfredsställelse och att kvinnan blir befruktad. Mannen måste få tillfredsställelse annars kan han ju inte befrukta kvinnan. Det viktiga är att det blir barn, det är det enda viktiga.

- Ni gör så mycket affär av sex. Det är inte alls så krångligt som ni gör det till. En frisk man och en frisk kvinna på samma

sovmatta söker sig till varandra - sexualiteten har inget ansikte. Vi ser den som ett hälsosamt gott bröd - ni gör det till något slags raffinerad lyx. Vi äter ju också samma mat nästan varje dag och det räcker om den är rätt sammansatt - ni tror att ni måste ha olika maträtter att växla om med varje dag för att överleva...

- Sex är en del av livet. Våra gudar och gudinnor älskar med varandra, med människor och med djur och föder gudabarn - er gud är visst ogift tror jag ...

I våra tempel har vi bilder av lingam som är det manliga könsorganet och yoni som är det kvinnliga och vi smörjer dem med fett och strör blommor på dem, det är de två mäktiga krafterna i naturen - hur kommer det sig att ni inte dyrkar dem i era tempel? Det är ju det mäktigaste av allt det som skapar och uppehåller livet.

- Sexualiteten är förbjuden för den som inte är gift för det är en farlig makt att släppa lös. Men den är inte hemlig. Vi kan se bilder av kärlekens ställningar på våra tempelväggar. Vi ser djur som parar sig på gatorna. Små barn går omkring nakna och män sitter i rännstenarna och urinerar. Vi sover alla i ett rum och vi föder våra barn hemma. Hur skulle sexualiteten kunna hållas hemlig?

- Och vi har gamla kärleksskrifter som föreskriver hur mannen skall närma sig sin brud - försiktigt och ömt, litet mer för varje dag så att han vinner hennes förtroende och väcker hennes känslor. Det är den kvinnliga sexualiteten som är den starkaste, vi anser att det är den kvinnliga kraften som är den aktiva i naturen.

Hos er är kärleken så grym...

Vi talar om att vara kvinna i öst och väst.

- Jag skulle inte vilja leva i ert samhälle - de västerländska kvinnornas ställning är så förödmjukande. Kvinnan hos er för inte med sig någon hemgift i boet, det är av nåd som mannen försörjer henne. Jag tror att det är därför ni är så beroende av det ni kallar kärlek.

- Ni talar om frihet och om att välja - men det är ju bara männen som väljer hos er. Kvinnorna väljs ju hela tiden. Eller de ratas. Tänk att ställa upp flickor i en rad och så går pojkarna runt och bedömer dem och sedan väljer de ut dem som duger att dansa med, hur kan ni gå med på något sådant? Hur kan ni uppfostra flickor och pojkar som om de vore samma slags människor och så plötsligt när de är tonåringar ger ni de unga pojkarna makt att avgöra vilka av flickorna som duger? Och de är dessutom helt oerfarna och ser enbart till det yttre, vet ingenting om vad som är värdefullt hos en kvinna som skall bli hustru och mor och sköta ett hem. Det är väl därför flickorna hos er alltid vill gå i par, ha en pojkvän - då är de ju skyddade för de där ständiga förödmjukelserna, att varje dag och i varje stund väljas eller ratas...

- Vi försöker aldrig inbilla små pojkar och små flickor att de är likadana. Indiska flickor leker aldrig att de är pojkar - varför skulle de det, inte leker hundar att de är katter... Det är två olika saker. Mannen har sin värld och sin funktion. Kvinnan har sin värld och sin funktion. Jag tror att en man och en kvinna aldrig egentligen kan förstå varandra - den sortens förståelse söker vi hos någon av vårt eget kön, en syster, en svägerska, en väninna. Den man som står oss närmast på det sättet är ofta vår bror - det finns mycket starka band mellan bror och syster hos oss, det är någon av annat kön men som känner en, en som vuxit upp

tillsammans med en och berättar för en om männens värld.

- Ni är så obarmhjärtiga mot varandra. Det hände mig när jag studerade i Amerika, jag blev förälskad i en pojke ... Men han blev inte förälskad. Förstår du? Han ville inte ha mig. Det fanns inga yttre hinder, ingenting att skylla på, ingenting att ta skydd bakom. Han ville bara inte ha mig. Jag glömmer det aldrig. Det var som en avgrund, ett svart hål som öppnade sig, som om alla konturer löstes upp och upphörde att finnas till... Jag skulle inte ha rest till Amerika. Jag skulle ha stannat i Indien, där skulle något sådant aldrig ha kunnat hända. Vi kommer aldrig i den situationen, vi blir aldrig så utlämnade, så avklädda allt människovärde. Vi gör inte så med människor. Det är bara hos er som kärleken är så grym. Jag skulle aldrig orka leva i ett samhälle som ert. Inte som kvinna...

Västerländsk kärlek

All you need is love
All you need is love
Love is all you need.

Kärlek...
Det är ju det vi behöver.
Ingenting annat.
Sedan blir allting bra.

Va'då kärlek? Kärlek, vettja! Den där stora. Den äkta. Skall man nu behöva förklara vad kärlek är också. Slå upp vilken veckotidning, roman, eller diktsamling som helst. Eller slå på radion. Svensktoppen. Gå på bio. Gör vad som helst - ni kan inte undgå att snava på kärleken. Den finns överallt. Flicka möter pojke. Pojke möter flicka. Kärlek uppstår. Hjärtat bankar, huvudet snurrar, det finns

bara han, det finns bara hon, äntligen är den här.

Kärleken, det enda som gör livet värt att leva, som gör oss hela, får oss att mogna, bor för all ensamhet, förtvivlan, all meningslöshet, all längtan.

Hur vet man nu att det är kärlek?

Det känner man. Det finns ingen annan än jag som vet om jag älskar. Kärleken känns igen på att den känns så mycket. Den som känner mycket är en människa med djupa känslor. Ju mer det känns, desto säkrare kan man vara på att det är kärlek.

Man kan förstås känna fel. Då får man fortsätta att söka. Någonstans finns den. Kärleken. Den väntar bortom hörnet för att ställa allt till rätta.

Känner ni igen det här?

Hur reagerar ni om någon säger att det här är en bild av kärleken som är ganska ny och som än idag är fullkomligt okänd i många andra kulturer. Och i den mån den är känd inte alls tas emot med någon påfallande entusiasm.

Är kärlek en gammal dålig vana?

Det kan vara en ganska omvälvande upplevelse att komma från vår egen kultur med dess självskrivna kärlek - över - alla - gränser, kärleken - övervinner - allt - tradition och in i en kultur, till exempel den indiska, där vår form av kärlek anses som odisciplinerad, farlig, förödmjukande och oerhört självisk.

Det går alltså att klara sig utan det vi kallar Kärlek.

Frågan är bara hur det går att klara sig utan. enligt vårt sätt att se borde land som

exempelvis Indien bestå av män och kvinnor som hungrar och törstar efter Kärlek, omogna, förtorkade, resignerade, känslomässigt svältfödda människor fyllda av sexualneuroser.

Det känns oroande att upptäcka att så inte alls är fallet. Det borde vara så. Och om det inte är så skulle det ju kunna betyda att vår bild av Kärleken bara är ett slags kulturtradition, ett inlärt beteende ungefär som rökning...

Blir vi kära därför att vi blir kära eller därför att vi vill bli det? Hur oemotståndlig är kärleken - finns det inte nästan alltid någon punkt, ofta mycket tidigt, där vi väljer att gå vidare eller hejda oss, att blåsa på gnistan så att den flammar eller att släcka den? Går kärleken verkligen över alla gränser eller har vi små inbyggda mekanismer som utan att vi själva ens vet om det styr vår kärlek till lämpliga föremål? Till någon som passar vår samhällsställning, vår ekonomi, vårt frigörelsebehov, vår oppositionslust, vårt trygghetsbehov eller våra egna neuroser? Är Kärlek möjligen ett oantastligt täckord för alla sorters positiva och negativa känslor och behov som kan riktas från man till kvinna och från kvinna till man?

Hur kommer det sig att Kärleken för all våra berömda kärlekspar från Romeo och Julia till Tristan och Isolde till "Hon dansade en sommar" och "Love story" är ett slags uppror som slutar med döden för endera parten eller för båda. Är det möjligen tecken på att den kärlekstradition vi byggt upp och vårdar så ömt tycks vara ganska besvärlig att förena med ett slitstarkt äktenskap eller äktenskap över huvud taget? Därför att den ända från början aldrig var infogad i samhället utan ett uppror mot samhället...

Under århundraden fungerade Kärleken utanför äktenskapet och samhället - trubadurer dyrkade slottsfruar som levde tillsammans med sin lagvigde riddare och födde rader av barn. Ungdomar förälskade sig tvärs emot alla regler och gick i döden tillsammans. Gifta män gjorde pigor och tvätterskor med barn. Och aldrig var det tal om att de skulle få varandra på slutet.

Plötsligt kommer lyckan och förändrar hela livet!

Idag har vi genom en egendomlig manöver lyckats inbilla oss att vi en dag kommer att möta den stora odödliga kärleken - och att denna genom någon form av gudomligt ingripande sedan kommer att förvandlas till ett slitstarkt äktenskap som skall ge oss frihet, oberoende, jämlikhet, trygghet, meningsfullhet, gemenskap, fulländade orgasmer, barn, hus och hem och framför allt något obestämt som vi kallar LYCKA.

Klickar det på någon eller några av dessa punkter har vi två saker att välja på: Antingen resignera (dvs fortsätta fast livet egentligen är slut) eller hoppa av och börja sökandet efter den riktiga kärleken på nytt. Och i båda fallen känner vi oss på ett obestämt sätt lurade. Det var inte så det skulle vara...

Vi gråter på nätterna, grubblar, gräver i det förflutna, vänder ut och in på oss själva och på varandra. Var det Kärleken som inte räckte? Var det han som inte älskade tillräckligt? Är det jag som inte kan älska? Tog vi miste på Kärleken?

Tänk om det finns andra sorters kärlek...

Av någon anledning tvivlar vi sällan på

Kärleken som sådan, på vår kärlekstradition. Vi tror fortfarande att det är den enda naturliga, den enda riktiga, den högsta av alla. Det finns bara en Kärlek. Det finns bara en Gud. Och det är - givetvis - vår.

Vi kan förneka den (liksom vi kan bli ateister). Vi kan säga att vi inte tror på Kärleken liksom vi kan säga att vi inte tror på Gud. Och i båda fallen är det vår Gud och vår Kärlek vi har gjort slut med. Att det skulle finnas någon annan värld att ta på allvar faller oss över huvud taget aldrig in.

Det är ju vi som har kommit längst. På alla områden. Högsta medelinkomsten, lägsta barndödlighet, högsta medellivslängd, största läskunnighet, högsta antalet hushållsmaskiner, största frihet på alla områden.

Den som har kommit längst måste ha mest rätt. Ju längre man kommer desto mer rätt får man. 1972 års sanningar är tio år sannare än 1962 års. Västerlandets sanningar är århundraden och bruttonationalproduktmiljoner sannare än Sydamerikas, Afrikas, Kinas och Indiens.

Längst fram skymtar det tusenåriga lyckoriket, i tidernas fullbordan.

I Indien tror man tvärt om. Att lyckoriket fanns i tidernas början - sedan började det lösas upp och nu kommer vi ett steg närmare kaos för varje dag...

Vi Föräldrar nr 5, 1972

KASTSYSTEMET IDAG

Kastsystemet lever fortfarande starkt i Indien men dess funktion har på många sätt förändrats under de senaste åren. Det fungerar olika på landsbygden och i staden. I takt med att det ekonomiska systemet på landsbygden förändras så förändras också kastsystemets innebörd.

Traditionellt hade de kaster som hade den religiösa makten i byn också den politiska och ekonomiska makten. De var jordägare men ofta inte jordbrukare. Nu börjar i stället andra kaster få makten. Det är de jordägande och jordbrukande kasterna som bättre förmår utnyttja de nya jordbruksmetoderna och därför ökar sin ekonomiska makt och därmed också sin politiska makt.

Ty politiken på landsbygden förs ofta utefter kastlinjer. Det är till sin kast människorna känner lojalitet och därför röstar man som ledarna för kasten - kastrådet - bestämmer. Man röstar helst på politiker som tillhör samma kast som man själv. Kasterna blir röstbanker och politikerna vädjar därför ofta till kastintressen.

Men detta och en proletarisering av byarna i den nya jordbruksekonomin spår leder till att de fattiga lågkastiga på sina håll börjat bli medvetna om att de är utnyttjade. De börjar gå samman över kastgränserna medvetna om sin gemensamma situation.

Motsättningar mellan kaster övergår till motsättningar mellan klasser.

RELIGIONEN

Det sägs att religionen är ett av de viktigaste hindren för en ekonomisk utveckling i Indien. Det sägs att religionen gör att indierna tänker på ett helt annat sätt än t.ex. européer. Det sägs att de fattiga är så apatiska att de inte är intresserade av någon förändring. Det sägs t.o.m. att allt det där pratet om ekonomisk utveckling bara är västerländska idéer att indierna själva på grund av sin religion inte är intresserade av sådant.

Men den enkla sanningen är ju den att de fattiga indierna, byborna, i allmänhet inte alls är särskilt religiösa i den betydelsen att de har någon mer ingående kunskap om hinduismen. Inte heller låter de sitt handlande styras av religiösa föreställningar om dessa ur deras synpunkt är irrationella. De åberopar nästan aldrig religionen som förklaring till sitt dagliga handlande. Frågar man varför de inte gör uppror svarar de naturligtvis inte att det är för att de skall kunna återfödas i en bättre position; de svarar att de är rädda för godsägaren eller regeringen eller polisen. Vad mera är - ofta vet de inte vad reinkarnation är för någonting.

En helt annan sak är ju att makthavarna använder religionen för att rättfärdiga orättvisorna. Det är helt naturligt att godsägaren söker visa att kastsystemet, som befäster hans ställning i toppen av hierarkin, har sin grund i religionen. Men det betyder inte att religionen orsakar orättvisorna.

När man säger att "indierna" resonerar så konstigt och för oss bakvänt så talar man bara om medelklassindierna. Dessa lever i två mycket olika kulturer och har alltså dubbla värdesystem. De tänker ofta i religiösa termer. De fattiga indierna, jordbrukarna, för ofta mer logiska

resonemang. Och de är naturligtvis lika intresserade som alla andra människor att få leva ett människovärdigt liv.

Det är inte religionen som hindrar de fattiga att leva ett människovärdigt liv.

REVOLUTIONEN

Det är en vanlig uppfattning i väst att indierna är nedsjunkna i någon sorts religiös apati där de alltid stillatigande accepterat lidandet.

Detta är fel.

Man har exempel på många revolutioner och uppror i Indiens historia. Nu förekommer det revoltförsök och revolutionära rörelser på många ställen. Också de allra fattigaste, lantarbetare och förtryckta stamfolk, börjar nu organisera sig och kämpa - med våld om så behövs - för att förbättra sina villkor.

Kastsystemet har med sin uppdelning av människor i väl avskilda grupper med stark inbördes lojalitet försvårat en solidaritet utanför dessa kastgränser.

Men i några av dessa proteströrelser som nu växer fram kan man urskilja en solidaritet av ett nytt slag - en solidaritet som går utanför de traditionella grupperna - där de förtryckta sluter sig samman oavsett kast, religion eller språk.

När de utblottade kastlösa lantarbetarna - de fattigaste bland de fattiga, de som förtrycks också av de förtryckta - nu sluter sig samman för att ta skörden och jorden från godsägarna för att fördela sinsemellan är det en ny oändligt viktig utveckling av de indiska revolterna. Tidigare har revolterna främst skett bland dem som kommit upp en liten bit från botten

och först senare har de allra fattigaste dragits med.

Det är först när alla dessa hundratals miljoner fattiga människor tar sin framtid i egna händer som fattigdom och förtryck kan upphöra.

SJÄLVTEST - REPETITION

Gå tillsammans med en kamrat igenom alla begrepp som står att läsa här nedanför! Ni bör kunna berätta något om varje ord.

Arbeta under ca 30 minuter med det, formulera därefter några frågor om hinduismen. Vad har ni inte fått svar på?

avatar
begravning
Bhagavad - Gita
brahman
brahmin
bröllop
de två gånger födda
demon
dharma
frälsningsvägar
Ganges
heliga kor
Kali
kast
Krishna
livsstadier
nirvana
Shiva
själavandring
Veda
Vishnu
världssjälen

Här under hittar du sex texter. Två av dem skulle kunna ha rubriken "Bhakti", två rubriken "Ur Upanishaderna" och två "Ur Veda". Vilka är vilka?

- A Men den människa, inom vilken begäret
 stillnat, är inte underkastad
 återfödelse, När hon efter döden når det
 högsta och endast trår till jaget, går
 hon inte till någon annan värld. I det
 hon upplever Brahman, blir hon Brahman.
 När alla begär, som en gång uppstått i
 hennes hjärta fördrivits av gudomlig
 kunskap, blir den dödliga människan, som
 når Brahman, odödlig.

- B Några längta efter ägodelar,
härskarmakt, försakelse eller njutning.
Andra öva askes och giva gåvor, de tygla
andedräktens in - och utgång. Men den som
ser mig och ger sig hän åt mig, beror av
intet i denna värld. Hans glädje är i
mig, i atman. Hur kan väl han känna
jordisk glädje.
- C Kom hit, ty vi har bryggt för dig, o
Indra, denna soma. Drick! Sätt dig på
detta offerströ! O härlige, må denna
saft i mjölk likt vitklädd kvinna nu få
smyga till dig, Indra, fram! Med nacken
fast, med buken fet, med kraftig arm i
somas slår Indra alla drakar ner
- D Yoga, kunskap, goda gärningar, Vedas
studium, askes, försakelse vinner mig
icke. Av odelad hängivenhet och
tillitsfull tro grips jag i mitt
innersta. Orubblig hängivenhet till mig
frälser ock den som äter hundar från att
återfödas.
- E Brahman kan endast uppfattas som själva
kunskapen - den kunskap som är ett med
verkligheten, oskiljbar från den.
Brahman är bortom alla bevis, bortom
alla verktyg. Det eviga Brahman är rent,
aldrig fött, mindre än det minsta,
större än det största.
- F Vem kan väl veta, vem kan här förkunna
hur denna skapelse har kunnat uppstå? Ty
gudarna har kommit till ur henne. Vem
kan då veta, varur hon är kommen?

3v. Ganger = prov

2v. Nand, Indra mytologisk

2v. magi = okultism = prov.
satanism

naturreligion

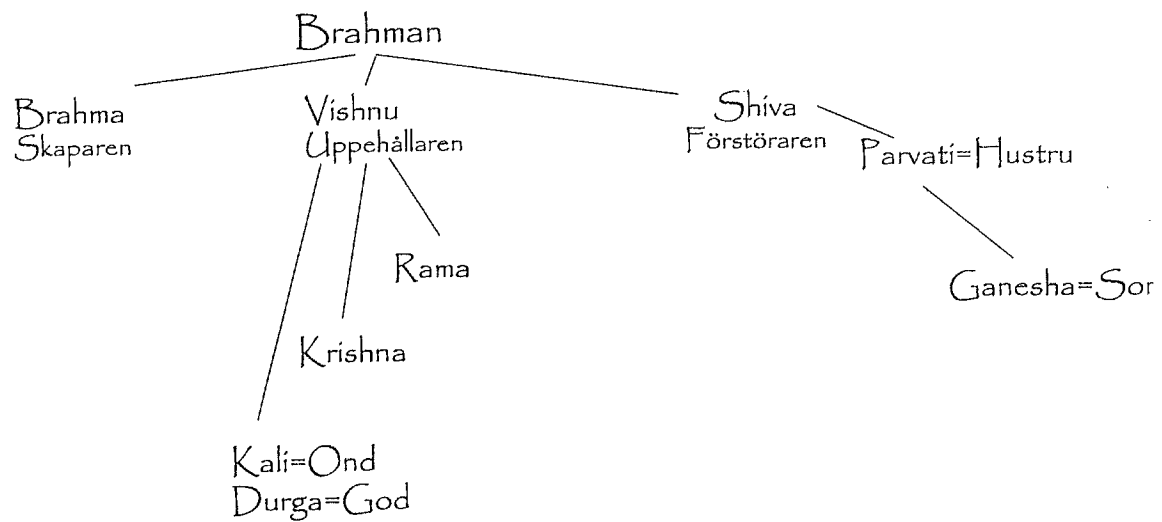
1v. utvärdering

frågan är vilken
2

Santaha Dharma

När Brahman visar sig som olika gudar visar den sina olika egenskaper. Allt levande föds, lever och dör. Det är Brahman som styr allt detta därför kan man säga att Brahman: skapar allting, se till att allt får leva och ser till att allt till slut dör.

Begrepp:

- Dharma=Plikt
- Ahimsa=Icke våldsprincipen
- Karma=Gärning
- Kastväsen=Samhällssystem
- Moksha=Befrielse
- Samsara=Återfödslens kretslopp
- Ypga=Metod
- Puja=Bön
- Guru=Lärare

